

૨૦૧૬

અંગ્રેજી ભાષાંતરપાઠમાળા.

ભાગ બીજો.

કીમત ૪૥ આના.

The Department of Public Instruction, Bombay.

ENGLISH EXERCISES, PART II.

BY

REV. T. L. WELLS, B. A.

REVISED AND EDITED BY

RAO SAHEB MAHIPATRAM R. NILKANTH,
GUJARATI TRANSLATOR, EDUCATIONAL DEPARTMENT.

FOURTH EDITION,

SANCTIONED FOR
STANDARD III. OF ANGLO-GUJARATI SCHOOLS.

અંગ્રેજી ભાષાંતરવાદમાળા,

ભાગ બીજો.

પનાવનાર

રેવરન્ડ ટી. એલ. વેલ્સ, બી. એ.

આવૃત્તિ ચોથી—૧૦૦૦ પ્રતો.

એંગ્લોગૂજરાતી નિશાળોના ત્રીજા ધોરણને માટે આ પુસ્તક
મંજૂર કરેલું છે.

Bombay:

GOVERNMENT CENTRAL BOOK DEPÔT.

1883.

All rights including those of making a Key and translation are reserved.

Price 4½ Annas.

૨૦૧૯

Registered under Government of India's Act XXV. of 1867.

સને ૧૮૬૭ ના ૨૫ માં આક્ટ પ્રમાણે રજીસ્ટર કરેલું છે.

PREFACE TO THE SECOND EDITION.

Though this book forms the second part of the Pathmala series of school books, it was the first to be written, and was consequently as a first attempt characterized by many imperfections. In this second edition it has been sought to remove these ; and as from the time the book was originally prepared till the present, valuable experience was being acquired and additional material collected, the author flatters himself that teachers will find this edition a much more complete work and more worthy of their favourable appreciation.

The improvements that have been made are as follows : (1) The elimination of rare words. (2) The removal of awkward and unidiomatic sentences. (3) The remodelling of certain lessons. (4) The introduction into old exercises of new sentences containing words and thoughts familiar to the class of pupils for whom the work is intended. (5) The insertion of new lessons and exercises. (6) The addition of a glossary.

Extract from the Preface to the First Edition.

It is intended that the pupils should write these exercises out in exercise books, and no teacher should be content with an oral translation. The rules, observations, and compose which compose the lessons. (મિધપદ) should be carefully explained by the teacher and thoroughly understood by the pupil at the time of appointing a task, and before any attempt be made at writing out. I should also advise that exercises which have required much correction be re-written. The meanings prefixed to the exercises should be committed to memory.

T. L. WELLS.

Surat, 1874.

એડિટરની સૂચના.

આ પુસ્તક ઇંગ્રેજી બાપા શીખવામાં બહુ ઉપયોગી છે એમાં વાંધો નથી, પણ એમાં જે ગૂઝરાતી છે તેમાં ઘણે ઠેકાણે રૂઢીઢોષ હતા. પરદેશીના લખાણમાં એમ હોય તેમાં નવાઈ નથી. ફેટલેક ઠેકાણે મેં સુધારેલું છે. એ સુધારવું કઠણ છે ને એકદમ બધા હોય સુધારી શકતા નથી. જેમ જેમ આવૃત્તિઓ છપાતી જશે તેમ તેમ તેઓને ઓછા કરવાનો પ્રયત્ન કરીશ. તે દરમીઆન શિક્ષકે જ્યાં એવી ખાડ જણાય ત્યાં સુધારીને શીખવવું. આ ગ્રંથકર્તા સાહેબે આ અને એવી બીજી ઓપડીઓ રચી આપણા દેશ પર ઉપકાર કર્યો છે. તેમના મૃત્યુથી દિલગીર થયા છીએ.

મહીપતરામ રૂપરામ નીલકંઠ,

ગુ. ત્રા. એ. ડિ.

અમદાવાદ, ૧૮૭૮.

સાંકળિયું.

ખોષપાઠ.	વિષય.	પાંડક.
૧.	An નો ઉપયોગ	૧
૨.	One તથા An માં ફેર	૬
૩.	The નો ઉપયોગ	૯
૪.	એજન્ટ	૧૫
૫.	એજન્ટ	૧૭
૬.	નામનું અનેકવચન રૂપ	૨૧
૭.	નામના અનેકવચનનાં અનિયમિત રૂપ.....	૨૪
૮.	જે નામોને અનેકવચનનાં બે રૂપો છે તે વિષે.....	૨૬
૯.	નામની વિભક્તિઓ	૨૮
૧૦.	The Double Genitive.....	૩૨
૧૧.	નામની જાતિ.....	૩૫
૧૨.	પુરુષવાચક સર્વનામ	૩૮
૧૩.	That of, Those of	૪૨
૧૪.	પરચૂરણ સર્વનામ, ભાગ. ૧.....	૪૭
૧૫.	પરચૂરણ સર્વનામ, ભાગ. ૨	૫૨
૧૬.	So તથા Such વિષે	૫૬
૧૭.	એ, જે, તે, કે, કિયટી જે વિશેષણ તથા ક્રિયાવિશેષણ સાધિત થયેલાં છે તે વિષે	૬૨
૧૮.	સાદેખ એ શબ્દનો તરજીમો.....	૬૪
૧૯.	વિશેષણગુની ગુણનાનાં રૂપ	૬૮
૨૦.	Like, Nigh, Near તથા Worth એએા વિષે.....	૭૫
૨૧.	Very તથા Much વિષે.....	૭૮
૨૨.	Enough વિષે.....	૮૧
૨૩.	Too વિષે	૮૫

બોધપાઠ.	વિષય.	પાંડક.
૨૪.	No તથા Not વિષે	૮૯
૨૫.	વાક્યયોગી That ક્યારે ન વાપરવો.....	૯૩
૨૬.	At, In, Into, To એ નામયોગી વિષે	૯૬
૨૭.	From, By તથા With એ વિષે	૧૦૧
૨૮.	On, Over, Above ઇત્યાદિ વિષે.	૧૦૩
૨૯.	Ago, Since, Till તથા Until એએ વિષે.....	૧૦૫
૩૦.	ક્રિયાપદ. ભાગ ૧. મૂળભેદે નિશ્ચયાર્થનાં રૂપ. ભાગ ૧....	૧૦૬
૩૧.	ક્રિયાપદ. ભાગ ૨. એજન ,, ભાગ ૨....	૧૧૪
૩૨.	To walk ક્રિયાપદનાં રૂપાખ્યાનનું કોષ્ટક.....	૧૧૬
૩૩.	ક્રિયાપદ. ભાગ ૪. સહભેદે નિશ્ચયાર્થનાં રૂપ	૧૧૮
૩૪.	ક્રિયાપદ. ભાગ ૫. સહભેદ તથા શક્યભેદ	૧૨૩
	કોષ	૧૨૯

ઑવપાઠ ૧.

AN અથવા A નો ઉપયોગ. ભાગ ૧.

THE USE OF THE ARTICLE AN.

૧) An નો અર્થ એક કે એકાદું છે, પણ ગુજરાતીમાં એક ન હોય એવે ઘણે પ્રસંગે અંગ્રેજીમાં an યોગ્ય છે, જેમકે, ગણિત કરતાં બળદ મોટો છે. An ox is larger than an ass ; તે અંગ્રેજ છે. He is an Englishman.

૨) નિયમ.—(અ) વિશેષ નામો, જેમકે, Gopal, Henry, Asia.*

(આ) અનેકવચન થતું ન હોય એવાં નામ, જેમકે, Gold, ink, wheat.

(ઈ) ભાવવાચક નામો, જેમકે, Pride, guilt, faith.*

(હ) અનેકવચનમાં હોય તેવાં નામ, જેમકે, Books, kings, hills.

એ આર જાતનાં નામની પૂર્વે an લાગતો નથી; પણ એ સિવાય બધા પદાર્થ કે પ્રાણીનાં નામ આગળ એકવચનમાં an લગાડવો જોઈએ.

૩) સૂચના.—ગુજરાતીમાં નામની પૂર્વે “એક” લગાડવાથી છેક ખોટું ન દેખાય તો અંગ્રેજીમાં an જોઈએજ; નહિતો an ન જોઈએ; જેમકે, મારી પાસે એક સોનું છે એમ ન કહેવાય, માટે અંગ્રેજીમાં I

* A Demosthenes, a Nero એવું કહેવાય છે ખરું. એના અર્થ એવો થાય છે કે ડેમા-સ્થનેસ જો સુભાષક, નીરો જો નિર્દય, પણ એવે પ્રસંગે એ નામ વિશેષ નહિ પણ સામાન્ય ભાણું. ભાવવાચક નામનો એક દાખલો બતાવવો હોય તો an આવે, જેમકે, His was tith that astonished every one, તેનું આકીર્ણ એવું હુતું કે તેથી બધા દીગ થઈ જાતાં.

have gold બરોબર છે. મારી પાસે ધોડો છે એવું કહેવામાં આવે છે, પણ મારી પાસે એક ધોડો છે એવું પણ કાંઈક હીથકાય ખરું, માટે અંગ્રેજીમાં I have a horse એમજ લખવું જોઈએ.

૪) બ્યંગન ઉચ્ચાર આગળ an નો n બીડી જાય છે, જેમકે A book, A house (An book, An house નહિ).

૫)

અભ્યાસપાઠ ૧.

સૂરતનો of Surat	ચકલી a hen-sparrow
રહેવાશી an inhabitant	ચોખા rice
વાડી a garden	દાણો a grain
બનાવવું to make	દાળ pulse
વિશેષ નામ a proper noun	લાવવું to bring
સૂતાર a carpenter, a joiner	જૂઠું (નામ) a lie
ભેંસ a buffalo	ગાતાંશીખવવું to teach to sing
વિદ્યાર્થી a scholar, a pupil,	ગીત a song
a student	વરસાદનું about the rain
ચપ્પુ a penknife	પટેલ a farmer, a patel
અઝો a razor	બંદીખાનું a prison
સૂડી clippers, nut-crackers	પકીરહેવું to remain confined
મજાનું fine, nice	ડીક proper, nice
કેવું what	ગાંધી a druggist, a grocer.
ચકલો a cock-sparrow	દુકાન a shop

છોકરાએ નીચલાં વાક્યનો તરજુમો લખવો—

૧ હું ગૂજરાતનો છું. ૨ તે સૂરતનો રહેવાશી છે. ૩ તે વાડી બનાવે છે. ૪ ગોપાળ (એ)* વિશેષ નામ છે. ૫ કૂતરાને ચાર પગ હોય છે (has). ૬ તમે બ્રાહ્મણ છો કે રજપૂત? ૭ આ માણસ સૂતાર છે. ૮ આ માણસો સૂતાર હતા. ૯ મને ચોપડી આપો. ૧૦ ગાય કરતાં

* અંદાજે કોંસમાં જે શબ્દ આવે છે તેનો તરજુમો ન કરવો.

ભેંસ વગું દૂધ દેછે. ૧૧ અમે અમદાવાદની હાઈ સ્કૂલના વિદ્યાર્થી છીએ. ૧૨ આ અપુ છે કે અસો? ૧૩ તે સૂડીનો કકડો છે. ૧૪ તમારા ગામમાં નિશાળ છે? ૧૫ સૂરત ગામ છે કે શહેર છે? ૧૬ મારા ધર પછવાડે ફૂલો છે. ૧૭ આ કેવી મળની ચોપડી છે? ૧૮ એક હતો એકલો. ૧૯ અને એક હતી એકલી. ૨૦ ચકલો (૧૫:૩૧ જ્યુઓ) લાંબો ૧૦ ચોખ્ખો દાણો ને એકલી લાવી દાળનો દાણો. ૨૧ ચકલો જુદું બોલ્યો. ૨૨ આવો છોકરાં હું તમને વરસાદનું ગીત ગાતાં શીખવું. ૨૩ એક પટેલને ત્યાં ગાય હતી. ૨૪ બંદીખાને પડી રહેલું ઠીક નથી. ૨૫ આજે હું મારા મામા સાથે ગાંધીજી દુકાને ગયો. ૨૬ કાચી બોરી આણે હું મહેતાજી થાઉં (=ચર્ચ). ૧૧

છોકરાએ આ વાક્ય સુધારીને લખ્યાં—

1 Give me pen. 2 I want slate. 3 Have you pens?
4 This is pen. 5 That by you is an ink. 6 We are scholars.
7 You are scholar. 8 Take copy from here. 9 He is Englishman.
10 He stood on chair 11 An desk is not level but table is. 12 Do you like a books?
13 This here is picture of horse. 14 I keep an knife to mend an pens.
15 My father's is stone house.

બોધપાઠ ૨.

AN અથવા A નો ઉપયોગ. ભાગ ૨.

ONE તથા AN માં ફેર.

THE USE OF AN—continued.

THE DIFFERENCE BETWEEN ONE AND AN.

૬) એકનો તરજીમો કોઈ વેળા one અને કોઈ વખતે an થાયછે.

૭) નિયમ—જ્યારે ગણતરીની વાત આવેછે, ત્યારે એકનો તરજીમો one થાયછે, જેમકે, મને એક (=એ નહિ) ચોપડી આપો Give me

one book. સંખ્યા ન બતાવવી હોય તો એક નો તરજુમો an થાયછે, જેમકે, એક છોકરો (=છોડી નહિ) મને રસ્તે મળ્યો I met a boy on the road.

૮)

અભ્યાસપાઠ ૨.

કૂવો a well	હીરકોરી ઘોલી a loin-cloth
દેડકું a frog	with a silk border
તળાવ a pond	[man હલકી પાઘડી a cheap turban
સિપાઈ a soldier, a police-	લેવું to buy
એડવું to plough, to till, to	અપાવવું to get
cultivate	બરણી a jar
ભૂગડું cloth, dress, a gar-	મુઠો ભરીને a handful
ment	કાઢવું to take out
ધરૈણું an ornament	એકજ but one, only one
પેદા કરેલું પ્રાણી a creature	બિચારો a poor man
ઊભું થવું to stand up	વેદો a joint
ઊભું હોવું to be standing	અંગૂઠો a thumb
કરીને called	પૂછડી a tail

૧ કૂવામાં દેડકું છે. ૨ તળાવમાં પાણી છે. ૩ આ સોનું છે. ૪ એક સિપાઈ મને બજારમાં મળ્યો. ૫ એક છોકરાએ એમ કહ્યું. ૬ એકજ માણસનું એતર એડવું છે. ૭ આ પાવડીનું ભૂગડું છે. ૮ આ બધાં (એ) એકજ પાઈડીનાં ધરૈણાં છે. ૯ માણસ ધધરનું પેદા કરેલું ૫ પ્રાણી છે. ૧૦ એક છોકરો ઊભો થયો. ૧૧ એકજ છોકરો ઊભો થયો. ૧૨ તે રસ્તે ઊભો હતો. ૧૩ તે ખુરશી પર બેઠો. ૧૪ એક મોતી કરીને છોકરો હતો. ૧૫ તારે માટે હું એક હીરકોરી ઘોલી લખશ અને તમે એક હલકી પાઘડી અપાવીશ. ૧૬ એક નાની છોડી હતી તે (who) રોજ નિશાળે જાય (=જતી). ૧૭ એક છોકરો બરણીમાં હાથ ધાલી ૧૦(=ધાલ્યો અને) મુઠો ભરીને ખોર કાઢતો હતો. ૧૮ એકજ ધધર છે. ૧૯

આ બિચારાને એકજ હાથ છે. ૨૦ અંગૂઠાને એક વેઠો છે, પણ આંગળીઓને બે છે. ૨૧ ગાયને ચાર પગ અને એક પૂછડી હોયછે. ૧૨

ભૂલ કાઢવી (બધાં વાક્યોમાં ભૂલ નથી)—

1 Have you an gold on your turban? 2 I have an gold ring. 3 This is good knife, it makes pens well. 4 In my school there is but a teacher. 5 You have two ears but a tongue. 6 Here are an oats for horse. 7 Can you grind a wheat? 8 I like to read books. 9 Here are an horse and ass. 10 Have you ever seen one elephant? 11 I once saw an whale.

બોધપાઠ ૩.

THE નો ઉપયોગ.

THE USE OF THE ARTICLE THE.

૯) The નો અર્થ “પેલા ” કે “તે” ના જોવા છે, પણ “પેલા ” તથા “ તે ” થી જેટલું નક્કીપણું જણાયછે તેટલું the થી નથી જણાતું મટિ “તે” કે “પેલા” ગૂજરાતીમાં નથી આવતો એવી ઘણી વખતે the આવેછે, જેમકે આ મહેતાજીની ખરશી છે This is the teacher's chair.

૧૦) નિયમ—કોઈ ચુકરર પ્રાણી કે પદાર્થ જણાવવા હોય તો The વાપરવા, જેમકે, The Surat High School, The river at Broach.

૧૧) વિશેષ કે બાવવાચક નામ આગળ an ન જોઈએ; તેમ એવાં નામ આગળ the પણ ન જોઈએ,* પરંતુ એ સિવાયનાં નામ

* પણ નામ પછવાડે of હોય તો the આગળ આવે, જેમકે The love of money.

એટલે પ્રાણી કે પદાર્થસુઅક નામ આવે અને કોઈ મુકર પ્રાણી કે પદાર્થની વાત થતી હોય તો અંગ્રેજીમાં તે નામની પૂર્વે the જોઈએ.

(૧૨) સૂચના—સામાન્ય નામનો તરજુમો કરતાં વિચાર કરો કે તેની પૂર્વે “જે” વિશેષણ લગાડાય કે નહિ. જે લગાડાય તો તે ટોકાણું અંગ્રેજીમાં the જોઈએ, જેમકે, અમદાવાદમાં જે ભદ્ર The Blue-dra in Ahmedabad. કાલે જે માણસ આવ્યાં The men who came yesterday. મેજપરની ચોપડી (જે મેજ કોટડીમાં છે તે મેજપર જે ચોપડી માટે અંગ્રેજીમાં મેજ અને ચોપડી એ બંન આગળ the જોઈએ). The book on the table.

૧૩)

અભ્યાસપાઠ ૩.

મહારાણી queen	પડવું to fall
ધંધો a trade, an occupation	પડીછે has fallen
બણવું to learn	પલળવું to become wet
પરીક્ષા લેવી to examine	મુકવવું to dry
જગત્ the world	નિશાળમાં બણવું to attend
પેદા કરનાર a creator, the Creator	school
	આગળ at

૧ ગોપાળ સારો છોકરો છે. ૨ ઇસ્લાંડનાં મહારાણી (સાહેબ) તમે જોયાં? ૩ મુંબઈના ગવર્નર (સાહેબ) મેં જોયા છે. ૪ અમદાવાદની હાઈસ્કૂલમાં તમે બણો છો? ૫ મૂનારનો ધંધો શીખું છું. ૬ રાજાએ નિશાળની પરીક્ષા લીધા. ૭ આ તો મહેતાજી છે પણ છોકરા ક્યાં છે? ૮ તેઓ વાડીમાં છે. ૯ તમારી ચોપડી મેજપર છે કે પેડીમાં છે? ૧૦ મેં (તો) પઠાવાળાને ચોપડી આપી છે. ૧૧ પઠાવાળાનું નામ શું છે? ૧૨ ઈશ્વર જગત્નો પેદા કરનાર છે. ૧૩ તેનું* નામ બહમણુ છે. ૧૪ દોડ, દોડ ચોપડી પાણીમાં પડી છે. ૧૫ ચોપડીનું પૂરું પા-
૬ છીમાં પલળી ગયું. ૧૬ તેને દેવતા આગળ મુકવો.

* નામ સઘે કોઈપણ નક્કી કરનાર શબ્દ (જેમકે, એ, તે, તેનો this, that, his,) આવે તો તે શબ્દથી the નું કામ થયું માટે the લખવો ન જોઈએ.

ભૂત કાઢતી (મધાં વાક્યોમાં ભૂલ છે એવું નથી)—

1 River at Ahmedabad is deep in month of August. 2 Where is boat? 3 I saw boat on bank. 4 I live in Bombay. 5 I am the inhabitant of Nariad. 6 Did you pass matriculation examination? 7 I was in candidate class for two years but unfortunately failed at entrance examination. 8 Reach me Third Book. 9 I found book which you lost, where is inkstand? 10 Inkstand is on desk. 11 The piety is better than riches. 12 Boys learn. 13 Boy learns. 14 Boys of my class are reading second book.

૧૪)

અભ્યાસપાઠ ૪.

કાચ a pane of glass, a pane	જાણુતો હશે likely knows
ભાંગવું, તોડવું, ફોડવું to break	ઉપર, પર on, upon
લાકડી a stick	પરથી off
ભાઈ સાહેબ sir	ઊતરવું to come down
બેસી ગયો sat down	રસ્તામાં પડ્યું is lying on
છોકરામાંના કોઈ some one of	the road
the boys	માંહેથી from within
કાચને લાકડી મારતી to throw	કીમત price
a stick at a pane of glass;	કીમત આપતી to pay the
to strike a pane of glass	price; to pay for
with a stick	ફલ મધતી to mend a pen
વાર well	કંઈ નહિ nothing
પડવું to fall, to be lying	તેથી therefore
આ જગજીવન Jagjivan here	

૧ કાચ કોણે ભાંગ્યો? ૨ છોકરાએ લાકડી નાંખી અને એક કાચ ભાંગ્યો. ૩ છોકરાને લાકડી નાખતાં કોણે બેસ્યો? ૪ ભાઈ સાહેબ, હું

(તો) ચોપડી વાંચતો હતો, પણ આ જગજીવન મેજ ઉપર ઘેરો હતો તે જાણતો હતો. ૫ જગજીવન મેજઉપરથી ઊતર, તે તે લાકડી જોઈ હતી ? ૫ છોકરામાંના કોઈએ કાચને લાકડી મારી. ૬ સાહેબ હું કલમ ધડતો હતો તેથી તે વિષે હું કાંઈ જાણતો નથી. ૭ વાર, છોકરાઓ, કાચના કકડા રસ્તામાં પડ્યાછે મઠિ માંહેથી કોઈએ કાચ ફેડ્યોછે; તેથી કાચની ૮ કીમત તમારે આપવી.

ભૂલ કાઢવી:—

1 When pane broke I was sitting on form reading one book. 2 This is boy who broke pane. 3 Judge with the impartiality. 4 These are rupees you asked for. 5 Put rupees in bag. 6 Do not speak of rupees in class. 7 I have prepared lessons and am working one sum in arithmetic. 8 In Post Office there is one vacancy, will you apply for situation ? 9 I must ask Mr. N. for the letter of introduction, and then I shall apply for place.

બોધપાઠ ૪.

THE નો ઉપયોગ. ભાગ ૨.

THE USE OF THE—continued.

૧૫) વાત કરતાં જે જે સામાન્ય નામ ફરીથી આવે તેને The લગાડવો જોઈએ.

૧૬)

અભ્યાસપાઠ ૫.

ભરવાડ a shepherd
ખરાબ bad
લાત (નામ) a kick
લાત મારવી to kick

છોકરો a boy, a son
વટમાર્ચું a traveller
રસ્તે along the road
પણ but

પાસે * by, beside, near	જઈ જવું to go asleep
પોતે himself	વાડો a yard, an enclosure
રાખીને kept and	સટકી જવું to steal away
આપવું to give, to give away	વગડો the fields, the country
કહ્યું told	મળવું to meet, to fall in with
પાડું a young buffalo	ઝાલિને caught and
જતન કરવું to take care of	જક obstinacy
ધેણું stupid, foolish	તેની ભૂલ છે it is wrong of him
જકી obstinate	
માનવું to heed	દયા આવવી to be sorry for
ઢોર cattle	બિમાર poor

૧ એક ભરવાડ હતો. ૨ તેની પાસે ગાયો તથા ભેંસો હતી (had): ૩ ગાયો સારી હતી અને ભેંસો ખરાબ હતી. ૪ પણુ એક ગાય ખરાબ હતી, અને એક ભેંસ સારી હતી. ૫ તે ગાય ને તે ભેંસ એક ધરની પાસે ઊભી હતી. ૬ ખરાબ ગાયે સારી ભેંસને લાત મારી. ૭ ભરવાડનો એક છોકરો પાસે હતો. ૮ તે છોકરાએ ભરવાડને તે કહ્યું. ૯ એક વટેમાર્ગી ૫ તે રસ્તે જતો હતો. ૧૦ તે વટેમાર્ગીને પણુ છોકરાએ તે કહ્યું. ૧૧ ભરવાડે પોતે ભેંસ રાખીને ગાય વટેમાર્ગીને આપી. ૧૨ ખીજી ચોપડીમાં પાડાની વાત છે તે સારી વાત છે. ૧૩ પટેલને ત્યાં ઘણું ઢોર હતાં તે તેમનું બહુ જતન કરતો હતો. ૧૪ પાડું ઘણું ધેણું અને જકી હતું. ૧૫ તેણે ડાહી ગાયની શીખામણુ માગી નહિ. ૧૬ અને જ્યારે બધાં ૧ ઢોર જઈથી ગયાં હતાં (ત્યારે) વાડામાંથી છાનુંમાનું સટકી ગયું. ૧૭ પછી વગડામાં તેને એક વાધ મળ્યો. ૧૮ વાધે તેને ઝાલિને મારી નાખ્યું. ૧૯ પાડાએ પોતાની જકને લીધે આઠવું ખમ્યું. ૨૦ ગાયની

* Beside નામયોગી છે તેની સાથે નામ જોઈએ, જેમકે He stood beside the river. By અને near વખતે નામયોગી જવા અને વખતે ઉકાણાસૂચક ક્રિયાવિશેષણુ જવા વપરાય, જેમકે He was near. He stood by while I wrote. The book is by you near the desk. (He stood beside while I wrote ન કહેવાય.)

શીખામણ કેમ નહિ માની? ૨૨ ઝિમાં તેની માટી બૂલ હતી તોપણ
૧૫બિઆરા પાડાગી મને દયા આવેછે.

ભૂત કાઢવી (સધળાં વાક્ય અશુદ્ધ છે એવું ન જાણવું)—

1 There was cow and there was buffalo. 2 Cow had two calves, but buffalo had a calf only. 3 The cow's calves and buffalo's calf used to watch them; when calves of cow hurt one calf of the buffalo then servant would take the stick and hit them one blow. 4 One day master told servant to bring rope from a stable and tie calves with the rope and not beat them with stick.

ખોદપાઠ ૫.

THE નો ઉપયોગ. ભાગ ૩.

THE USE OF THE—continued.

૧૭) અંગ્રેજીમાં વિશિષ્ટ વગરના વિશેષણ આગળ પણ The આવેછે. એવી રીતે વિશિષ્ટ આગળ The આભાષી ભાવવાચક નામ અને વર્ગસ્થાનક નામ થાયછે, જેમકે, Idolatry is the worship of the visible મૂર્તિપૂજા એ દેખાતાની ભક્તિ છે. The poor think the rich happy ગરીબ* પૈસાદારને સુખી જાણેછે.

૧૮) વળી એકવચનમાં નામ આગળ the આવે તો વર્ગસ્થાનક નામ થાયછે, જેમકે The horse is stronger than the ox બળદથી ઘોડો જોરાવર છે.

* વિશેષ વગર વિશેષણ એ રીતે આવેલે ત્યારે તેનો તરજુઓ બે રીતિએ થાય—
વિશેષણ આગળ The લગાડવાથી, જેમકે the poor, the rich; અથવા વિશેષણ પછ-
વાડે people લગાડવાથી, જેમકે poor people, rich people, પણ યાદ રાખવું જોઈએ
કે The હોય તો people ન જોઈએ અને people હોય તો The ન જોઈએ.

૧૯) Man, woman આ બે નામ વર્ગસૂચક છેજ મઠિ વર્ગ જણાવાસાર તેમની પૂર્વે The ન જોઈએ, જેમકે Man is superior to the elephant હાથીથી માણસ એક છે.

૨૦)

અભ્યાસપાઠ ૬.

બર્ક Burke (વિશિષ્ટનામ)	ઊંટ a camel
રચવું to compose, to write	પ્રાણી an animal, a being
અહાવું to love, like	ભાગ થવા to consist of; ધ્રાણી
ધિક્કારવું to hate	ભાગ the white; ડાળી the pupil
તજવું, આપા રહેવું to forsake, renounce	નબળું weak
ભૂંડું, દુષ્ટ wicked	ભાઆર destitute
ઘણા many, several	મદદ કરવી to help
સંખ્યા વધારે થવો to outnumber	ઉદ્યોગી industrious, energetic
દયા mercy	પાર પડવું to succeed
દયાળુ merciful, kind	બહેરૂં deaf [write
દયા રાખવી to be kind to	વાંચતાં જાખતાં to read and
લાલી red (noun); તંદુરસ્તી health; થવું to be caused by	વાતકરવી to talk, to converse
ગરીબ poor, humble	નુકમાન કરવું to injure
અદેખાઈ કરવી to envy	અગીતિવાન immoral
વહેલું મોઝું sooner or later	ઉદાર liberal, charitable

૧ બર્ક સુંદરપણા વિષે એક પુસ્તક રચ્યુંછે. ૨ સામાને (=સાચી વાતને) આહો અને ખોટાને ધિક્કારો. ૩ દુષ્ટ (માણસો)થી આપા રહો. ૪ અમેરિકાના ઘણા ભાગમાં કાળા (લોકો)ની સંખ્યા ગોરા કરતાં વધારે છે. ૫ ગરીબ ઉપર દયા રાખવી જોઈએ (We should—). ૬ તેના માલપરતી લાલી તંદુરસ્તીથી થઈએલીછે. ૭ ગરીબ પૈસાવાળાની અદેખાઈ કરેછે; પણ ૫ ઘણી વેળાએ પૈસાવાળા કરતાં ગરીબ સુખી હોયછે. ૮ ઘોડા કરતાં ઊંટ મોટું જાનવર છે. ૯ ઘોડાની પૂછડી કરતાં ઊંટની પૂછડી ટૂંકી હોયછે. ૧૦

માણસ ઘોડા કરતાં મોટું પ્રાણી નથી. ૧૧ આંખના બે ભાગ હોય છે, જે ઘાળો ભાગ છે તે અને ડોળો. ૧૨ ઇંગ્લાંડમાં આંધળાને સારું નિશાળો છે. ૧૦ ૧૩ લાતમારને મદદ કરવી જોઈએ. ૧૪ ઉદ્યોગી (માણસ) ધણીકરીને પાર પડે છે. ૧૫ આંધળા અને ખેડેરાને પણ વાચતાં લખતાં શીખવે છે, મુંગાને તેઓની આંગળીઓ વડે વાત કરતાં શીખવે છે (use the passive voice). ૧૬ ભૂંડા (લોક) વહેલા ઝાડા શિક્ષા પામે છે (use the passive). ૧૭ અનીતિવાન પોતાને ગુસ્સાન કરે છે. ૧૮ મેટા તું ભૂંડા ૧૫ સાથે જઈશ મા. ૧૯ આ છોકરો સારો છે. તે માંદાં અને ગરીબ પર દયા રાખે છે. ૨૦ ઉદારતા ધર આગળ ગરીબ (લોક) ભીખ મગે છે. ૨૧ ૧૭ ભેંસ મોટું જળદં જનાવર છે.

બોધપાઠ ૬.

નામનું અનેકવચન રૂપ.

THE PLURAL OF NOUNS.

૨૧) ગુજરાતીમાં ધણીક નામને ઓ પ્રત્યય લગાડવાથી અનેકવચ્ચનાનો અર્થ દર્શાવાય છે. અંગ્રેજીમાં અનેકવચનની નિશાની s કહેવાય છે. પણ s ઉમેર્યા સિવાય બીજી રીતે પણ થાય છે.

૨૨) નિયમ—(અ) એકવચનમાં નામ હોય તો તેને s ઉમેરે તેનું અનેકવચન થાય છે, જેમકે map, maps; cap, caps.

(આ) એકવચનમાં નામના અંત્યાક્ષર ss, sh, ch (ચ), x અથવા o હોય તો es ઉમેરવો જોઈએ, જેમકે kiss, kisses; fish, fishes; coach, coaches; box, boxes; buffalo, buffaloes.

(ઇ) નામનો અંત્યાક્ષર f કે fe હોય તો તેનો ves કરવો, જેમકે loaf, loaves; life, lives. પણ dwarf, scarf, wharf, brief, chief, grief, handkerchief, gulf, turf, surf, hoof, roof, proof, reproof, strife તથા safe એને s એકલો લગાડવો, જેમકે, scarfs, chiefs, hoofs, પગેર.

(ઈ) અંત્યાક્ષર y હોય અને y ની પૂર્વે વ્યંજન હોય તે y નો ies કરવો જોઈએ, જેમકે, duty; duties. y ની પૂર્વે સ્વર હોય તે સાધારણ રીત પ્રમાણેજ અનેકવચન થાયછે, જેમકે, boy, boys. પણ money નો monies થાયછે. Monies= sums of money.

૨૩)

અભ્યાસપાઠ ૭.

નીચિનાં નામનાં અનેકવચન લખો—

Dog, ass, loaf, bush, wife (પરણેલી બાઈડી), lady (બાઈ સાહેબ, મડમ સાહેબ), book, horse, lake (સરોવર), lass (છોડી) hero (શૂરો પુરુષ), fox (લોંકડી), coach (ઘોડાગાડી), fish, beauty (સુંદરપણું, સુંદર બાઈડી), queen, duty (ધર્મ, ફરજ), king, table, life, negro (સીધી), fly (માખી), maid (શુવાન, બાઈડી, કુંવારી), city (શહેર), church (ખ્રીસ્તીદેવળ), box, harp (એક જાતનું તંબુરાને મળતું વાજું), knife, rose (શુભાષનું ફૂલ), jelly, volcano (જ્વાળામુખી), wish (ઈચ્છા), grate (લોઢાનો ચૂલો), inch, fire, lily (કમળનું ફૂલ), branch (ડાળી), shelf (દેવરાઈ, છાજલી), hope (આશા), thrush (એક જાતનું પક્ષી).

જુલ કાઢવી:—

1. Fishs, crowdes (ઠેાળાં), chaires, tables, sofas, wolfs (વરઝાં), peoples (લોકો), knives, partys (સમૂહો), safes (લોઢાંની પેટીઓ), griefes (દુઃખો), hooves (ખરીઓ).
2 Besides keeping the keyes of the safes he has other dutys to perform. 3 Give me the moneys you got for the muffs and handkerchieves from the chiefes. 4 There are four brievies for five attornies.

5. Firs અને fires માં શો ફેર છે? grief અને grieves? hats અને hates? safes અને saves? caps અને capes?

બોધપાઠ ૭.

નામના અનેકવચનનાં અનિયમિત રૂપ.

NOUNS HAVING IRREGULAR PLURALS.

૨૪) કેટલાંએક નામનાં અનેકવચન રૂપમાં s આવતો નથી.

Child	children	Ox	oxen
Man	men	Cow	kine (અથવા cows)
Woman	women	Sow (જુડણ)	swine (અથવા sows)
Foot	feet	Louse (ભૂ)	lice
Tooth	teeth	Mouse (ગિદર)	mice
Goose (હંસ)	geese		
Deer (સાબર)	deer	Sheep	sheep

૨૫)

અભ્યાસપાઠ ૮.

નીચે beneath, under	તીણું sharp
તેમનું their	જંગલી wild
તેમની પાસે beside them	ડૂબીમરણું to be drowned
પાળવું to feed, to keep	ઊન wool
પાળેલું tame, domestic	ગરમ લૂગડાં warm clothes
ચરણું to graze, to eat grass	ત્રણેક about three
તસુ an inch	જબરું strong
દાણા grain	પાડો a court-yard

૧. એક ઝાડ નીચે બે માણસ અને તેમની બે પાઈડીઓ બેઠી હતી.
 ૨ તેમની પાસે તેમનાં નાનાં છોકરાં રમતાં હતાં. ૩ એતરમાં પાળેલા હંસ ચરતા હતા. ૪ રસ્તામાં (on) એક છોકરું હંસને દાણા નાખતું હતું. ૫ હંસના દાણા ત્રણ ગિદરી ખાતી હતી. ૬ ગિદરીના દાંત તીણા હતા. ૭ એક એતરમાં એક સાબર હતું અને ખીજમાં ત્રણ હતાં. ૮ આ એતરમાં

ધણાં સામર છે અને સામરમાં (among) એક ઘેટું છે. ૯ સ્કાટ્લાંડ (દેશ) માં જંગલી સામર થાય છે પણ ઇંગ્લાંડમાં નથી થતાં. ૧૦ હંડલાંડનાં ઘેટાં મોટાં હોય છે. ૧૧ વહાણમાંનાં ત્રણ ઘેટાં તુપી મુખાં. ૧૨ ત્યાં મારાં મેં પાળેલાં હરણુ છે. ૧૩ ઘેટાના વાળને ઝીન કહે છે, તેનાં ગરમ લૂગડાં અને છે. ૧૪ દેડકું ત્રણેક તમુ લાંબું થાય છે. ૧૫ દેડકાને ૧૦ દાંત નથી. ૧૬ ફેટલીક જાતનાં ઘેટાંને શીંગડાં હોય છે ને ફેટલીકને હોતાં નથી. ૧૭ ઊંદરના દાંત બહુ જખરા હોય છે. ૧૮ એક પારસીના વાડામાં ગાયો, ભેંસો, પાછરડાં, તથા હરણુ મેં જોયાં. ૧૩

ભૂત કાઢવી (કોઈ વાક્ય શુદ્ધ પણ હોય).

1. Six women and four mans were sitting at dinner. 2 The oxes were tied to the cart. 3 Some cows were in the field. 4 The childs were run after the sheeps which ran as swift as deers. 5 Deers have hair and sheeps have wool on their backs. 6 Six geese have twelve foots, so have three mouses. 7 Geese have no teeth but mouses have sharp tooths.

બાધનાં ૮.

જે નામોને અનેકવચનનાં બે રૂપો છે તે.

DOUBLE PLURALS.

૨૬) ફેટલાંક નામના અનેકવચનમાં બે રૂપ થાય છે. આ બે રૂપના જુદા જુદા અર્થ થાય છે.

એકવચન.

અનેકવચન.

Brother	{	Brothers એક માળાપના ઘીકરા.
		Brethren એકજ વર્ગનાં માણસો.
Die	{	Dies (daiz) સિક્કો પાડવાની ઢાપ.
		Dice (dais) પાસા.

Genius	{ Geniuses	મહાબુદ્ધિમાન પુરૂષો.
	{ Genii	બૂત.
Index	{ Indexes	અનુક્રમણિકા.
	{ Indices	ધાતચિહ્ન.
Pea	{ Peas	વટાણાના જુદા જુદા દાણા.
	{ Pease	વટાણા.
Penny	{ Pennies	પેનીઓના જુદા જુદા સિક્કા.
	{ Pence*	પેનીની હુંડે કીમત.

૨૭)

અભ્યાસપાઠ ૯.

મંડળી a society	અર્ધો a half rupee, an eight-
સભાસદ a member	anna piece.
બહુ (વિશેષણ) much	વાવવું to sow
બહુ (ક્રિયાવિશેષણ) very	ભાર weight
અગાડ mischief	ખીજગણિત algebra
પાવલી a quarter rupee, a	મને ઊકલેછે, I know, can read
four-anna piece	ની વાત માનવી to believe in
જુદું different	ની વાત વાંચવી to read the
	story of

૧ તે મારો ભાઈ છે. ૨ આ બે માણસો ભાઈ છે. ૩ અનુભૂત તથા આપુણ એક (same) મંડળીના સભાસદો છે મારે ભાઈઓ કહેવાય છે (and are therefore called—). ૪ પાસા નાની ચોજ છે પણ બહુ અગાડ કરે છે. ૫ પાવલી, અર્ધા અને રૂપિયાની છાપો જુદો પ(જુદો) છે. ૬ આ વટાણો છે? ૭ મારા હાથમાં ત્રણ વટાણા છે. ૮ હ પેનીઓનો ધણો ભાર થાય છે, પણ હ પેનીના સિક્કાનો થોડો ધાય છે (are very weighty, but—not very weighty). ૯ ખીજ-

* Pence એકવચન હોય તેમ એનો અનવય થાય છે. This sixpence is old ; These pennies are old.

ગણિતનાં બધાં ધાતમિન્હ તમને વાંચતાં આવડેછે? ૧૦ ચોપડીઓની અનુક્રમણિકા ભેગા પછી તે વાંચો. ૧૧ એક ચોપડીમાં અનુક્રમણિકા નથી. ૧૨ ભૂતની વાત હું માર્નતો નથી. ૧૩ એક દેવતાની વાત મેં ૧૦ વાંચી ૧૪ આ નિશાળના કેટલાક વિદ્યાર્થી મહાશુદ્ધિમાન થવાના છે (થશે)? ૧૫ કોઈ મહાશુદ્ધિમાન થવાનો નથી (no one will become—). ૧૩

ભૂલ કાઢવી:—

1 In my family there are six brethren and two sister. 2 This dice was out in England. 3 Some dice in the mint are not used now. 4 I have searched the indices of these books. 5 Peas are a kind of pulse. 6 Split peas are called dal. 7 Split these two pease. 8 This boy will turn out a genius for his brethren were all genii, except one who played dies.

બોધપાઠ ૯.

નામની વિભક્તિઓ.

૨૮) ગુજરાતીમાં શુદ્ધ શુદ્ધ પ્રત્યય લગાડ્યાથી નામની સાત વિભક્તિ થાયછે, પણ અંગ્રેજીમાં વિભક્તિનો એકજ પ્રત્યય છે, એટલે છઠ્ઠી વિભક્તિનો. ખીજી વિભક્તિઓના અર્થ નામયોગીઓ લગાડેથી બતાવાયછે.

તૃતીયા, કરણ,	એ by, of, from, with, by means of.
તૃતીયા, કર્તા,	એ કર્તા નહિ.
અનુર્થા, સંપ્રદાન,	ને to, for, on.
પંચમી, અપાદાન,	થી from. of, off, out of.
સપ્તમી, અધિકરણ,	એ, માં at, to, in, on, by.

છઠ્ઠીનો પ્રત્યય 's છે. અનેકવચન રૂપનો અંત્યાક્ષર s હોય તો 's નહિ પણ' (આપોરૂઢકે) માત્ર લગાડવો, જેમકે A man's, a boy's, men's, boys'.

છઠ્ઠી વિભક્તિનો (કે સંબંધનો) અર્થ દર્શાવવાને નામયોગી of પણ વપરાયછે. જેમકે of a man, of men, of boys.

૨૬) નિયમ—કંઈ વખતે 's લાગે અને કંઈ વખતે of લાગે તે વિષે ઐવો સાધારણ નિયમ છે કે ધણીપણું અથવા કંઈએ ખતાવવા હોય ત્યારે પુરુષનાં નામને 's લગાડવો. જેમકે મહેતાજીની મેજ the teacher's table. એ સ્ત્રીએનો કંઈ પણ સંબંધ ખતાવવો હોય ત્યારે of વાપરવો, જેમકે, લાકડાની મેજ a table of wood, સુરતનો કોઠ the walls of Surat, પાઠમાળાનો તરજુમો a translation of Pathmala (Pathmala's translation એ છેક ખાટું છે). પણ કોઈ વખતે એક રીત આલે, જેમકે, Napoleon's army અથવા the army of Napoleon. વખતે શુદ્ધ અર્થ થાયછે, જેમકે My brother's picture જેનો માલિક મારા ભાઈ છે એવું ચિત્ર અથવા જે ચિત્ર મારા ભાઈએ કાઢ્યું તે A picture of my brother જેમાં મારા ભાઈની છબી કાઢેલીછે તે ચિત્ર.

૩૦)

અભ્યાસપાઠ ૧૦.

ગોળી a ball, a bullet
મારવું (મારી નાખવું) to kill
વાઘ a tiger
નવાબ a nabob
આવવું to come, to arrive
સવારી કરવી to ride
કઠણ hard
કડિયો a mason, a bricklayer
બાંધવું to tie, to bind, to build

જોડો a shoe
હાલ now, at present
ઓપડી a book, a work
મથાણું the top
ગોઘા a bull
ઢાણું a drove, a herd
માંહેલું of
શરડી sugar-cane
આવવું to come up

કનેથીએ from
ભારે a bundle
આકાશ the heavens

પરમેશ્વર God, the Lord
મહિમા glory
જણાવવું to declare

૧ દલપતભાઈની ચોપડી રામચંદ્રને આપો. ૨ સિપાઈએ વાઘને *
ગોળીએ (with) માર્યો. ૩ નવાબના ઘોડા આવ્યાછે. ૪ કૂતેભાઈ-
ના ઘોડા ઉપર જમાલે સવારી કરી. ૫ ઘોડાની ખરી કહ્યું છે. ૬ બધા
છોકરાની ચોપડીઓ અહીંમાં છે. ૭ ધરની ભીંત પડી ગઈ. ૮ કડિ-
યો ઇંટાથી ભીંત ચણેછે. ૯ કડિયો ઇંટાની ભીંત ચણેછે. ૧૦ મારા ૫
ધરમાં કાચની બે બારીઓ છે. ૧૧ ગામનાં બધાં માણસનાં ઘર. ૧૨
છોકરાનો જોડો. ૧૩ છોકરાઓના જોડા. ૧૪ હાલ તે અમદાવાદમાં
છે. ૧૫ આ પ્લેટોની+ ચોપડીઓ છે. ૧૬ રાજાની વાડીનો વાડ.
૧૭ ખીજી ચોપડીના બત્રીસમા પાઠને મથાળે એક ગાયોના ટોળા
માંહેલા ગોધાનું ચિત્ર છે. ૧૮ એક શેરડીનું ગાડું આવ્યું તેમાંથીએ ૧૦
બકરીએ શેરડીનો એક ભારો લીધો. ૧૯ આકાશ પરમેશ્વરનો મહિમા
જણાવેછે.

૧૨

ભૂલ કાઢવી:—

1 Pompeys pillar. 2. Men' hopes. 3 Boy's' clothes. 4 My ancestors virtue is not mine. 5 Money is the misers god. 6 Johnson Lives of the Poets. 7 This chair is iron's and this stool is woods. 8 The Students Companion by Narhar-ram. 9 The Kings gardens hedge. 10 On your way to the grocers shop call at the drapers. 11 Mens and boys clothes sold here.

* વાઘને એ કર્મ છે. અંગ્રેજીમાં કર્મનો પ્રત્યય નથી; અને તેની જગેડે નામસોગી પણ આવેતો નથી—killed the serpent, struck the table.

+ The books of Plato પ્લેટોએ જે ગ્રંથ લખ્યા તે. Plato's books પ્લેટો પાસે ને ચોપડીઓ તે.

૩૧)

અભ્યાસપાઠ ૧૧.

ખીડ a meadow	ઊંટની ગોવાલણી a woman who
કરીને called	herds camels
મેળા a fair	હા કહેવી to consent
મેળા થવું to be assembled	ઊતરવું to go down
દડ a crowd	કાઢવું to take out
પાલખી a palanquin	ધણું too much
કંદોઈ a confectioner	ખાધે from eating
ભાતભાતનાં several kinds of	માંદા પડવું to become ill
મીઠાઈ sweet-meats, confec-	પેલું the
tionery	જૂઠો a liar, a lying boy
કથરોટ a tray	તેડાવવું to send for
બરફી barfi	બધી વાત everything, all
ચોસલું a square piece, a cake	સોંપવું to hand over to
ખડકી ચૂકવું to pile up	હે ! Oh !
વાહોરો a bora, a pedlar	પ્રભુ the Lord
છેવટ at last	બચાવવું to save from

૧ એક બળદ ખીડમાં ચરતો હતો. ૨ છગન કરીને એક છોકરો હથે (=હતો), તે એક દહાડો મેળે જઈ આવ્યો (=મેળે ગયો). ૩ મેળામાં બહુ માણસ મેળાં થયાં હતાં. ૪ રસ્તે ગાડીઓ, ઘોડા, પાલખીઓની એટલી દડ હતી કે કાંઈ કહેવાની વાત નહિ (I cannot describe it). ૫ ૫ કંદોઈ પોતાની દુકાને બેઠા હતા. ૬ કંદોઈની દુકાનમાં ભાતભાતની મીઠાઈ હતી. ૭ કોઈ કથરોટમાં બરફનાં ચોસલાં ખડકી ચૂક્યાં હતાં. ૮ એક ટેકાણે વાહોરો રમકડાં વર્ધને બેઠો હતો (use to have for sale અથવા to be selling). ૯ છેવટ ઊંટની ગોવાલણી આવી, તેણે હા કહીને કૂવામાં ઊતરી ચૂકલાને કાઢ્યો (કહીને, ઊતરી—ભૂતકાળ અને and ૧૦ વાતરો). ૧૦ તેણે મારી પાછી પોતાને પગે ભાગી. ૧૧ ધણું ખાધે તે માંદો પડ્યો. ૧૨ પેલા જૂઠાના બાપને તેડાવીને મહેતાજીએ બધી વાત

કહી. ૧૩ પછી મહેતાજીએ તે (the) છોકરાને તેના આપને સોંપ્યો.
૧૪ હે પ્રભુ, ભૂંડા વિચારથી મૂને બચાવ. ૧૩

બાંધવાઠ ૧૦.

THE DOUBLE GENITIVE.

See Howard's Grammar, Part II, 82.

૩૨) આપણે જોયું છે કે અંગ્રેજીમાં છઠી વિભક્તિનો સંબંધ કોઈ વખતે 's પ્રત્યયથી અને કોઈ વખતે નામયોગી of થી દર્શાવાય છે. વળી ક્યારે 's વાપરવા અને ક્યારે of વાપરવા એ વિષેનો નિયમ ૨૩ મા અંડમાં આપેલો છે; પણ હવે તો બંને સાથે એક નામને (કે સર્વનામને) લાગે એવી વિચિત્ર રીતી બતાવાયી છે.

૩૩)

ઉદાહરણ.

જગજીવનની આ પાટી નાની છે.

The slate of Jagjivan's is too small.

આ મારા આપનું ઘર મોટી આગની અગાઉ બાંધવામાં આવ્યું હતું.

This house of my father's was built before the great fire.

ભાઈ સાહેબ, પેલા તમારો છોકરો બહુ હુશિયાર છે.

Sir, that boy of yours is very clever.

૩૪)

અભ્યાસપાઠ ૧૨.

કબૂલ કરવું to agree to
નિશાને મૂકવું to put to school,
to place in a school
નાટક a play
નક્કર solid
ખોલું hollow

ઢોળ ચઢાવવા to gild
અસેફીને પાડવું to push off
ઉદ્દત insolent
પાર જવું to cross, to go to
the other side of
પાછું પહોંચાડવું to return

સહીસલામત safe	પાર થવો to be fordable
પિત્રાર્ધ ભાઈ a cousin	ઝોટ the ebb, a low tide
વાત થવી to speak about	કબૂલ નહિ કરવું to reject
પેલે પાર on the other side	ભૂલ a fault

૧ તમારા ભાઈની આ ઓપડીઆ બધી ફાટી ગઈ છે. ૨ આ પણ મારા કાકાનું ઘર છે. ૩ મારા એક દોસ્તદારે ગૂજરાતમિત્ર મોકલવાનું કબૂલ કરીધું છે. ૪ મારા બાપનો એક મિત્ર ઘર બાંધવાનો છે. ૫ પેના તમારા છોકરાને કઈ નિશાળે મુક્યા? ૬ આ વરસે અમે ચેકસ્વી-પઅરનું એક નાટક વાંચવાના છીએ. ૭ તમારી બેનનું આ ઘરેલું નક્કર નથી, પોણું છે. ૮ અને તમારી કાકીનાં ઘરેણાં જે મેં કાલે જોયાં તે તો ઢોળ ચઢવિલાં હતાં. ૯ તમે મારી પાટી મજા ઉપરથી કેમ ખસેડીને પાડી નાખી? ૧૦ દરજીનો નાનો છોકરો ઘણો ઉદ્ધત બની ગયો-છે ૧૧ મારે નદી પાર જવા વાસ્તે તમારી હોડી જોઈએ છે. ૧૨ તે મારો ૧૦ એક આકર તમને પાછી સહીસલામત પહોંચાડી જશે. ૧૩ આ મારી ભૂલોથી મને ઘણું દુઃખ થાય છે (to make unhappy). ૧૪ ગઈ કાલે મારા પિત્રાર્ધ ભાઈની જે પાડી વિષે આપણે વાત થઈ હતી તે નદીને પેલે પાર છે. ૧૫ આજ સાંજના આર વાગે નદીનો પાર થશે? ૧૬ હા થશે, કેમકે તે વખત ઝોટનો છે. ૧૭ મહેતાજીએ તમારો અભ્યાસપાઠ કબૂલ કરીધો નહિ કારણ કે તે સીસાપેનથી લખેલો હતો.

બોધપાઠ ૧૧.

નામની જાતિ.

THE GENDER OF NOUNS.

૩૫) નિયમ—અંગ્રેજીમાં જાતિ કેવળ પ્રાણીને લાગે છે, અટલ પ્રાણીમાં જે નર તેની નરજાતિ, અને જે માદા તેનો નારીજાતિ. જીવડામાં નર નારી થાય છે, પણ બોલવામાં બતાવવાની જરૂર નથી.

વળી જડ પદાર્થમાં નર નારી છેજ નહિ, માટે અંગ્રેજીમાં જીવડાં તથા જડ પદાર્થ નાન્યતરમાં અપેછે.*

૩૬) નારીજાતિદર્શક પ્રત્યય છે પણ બધાં નામને લાગતા નથી. ઠીકે નથી તેની નારીનું જુદું નામ છે. નહિતાં જાતિ જણાય એવો શબ્દ જોડે લગાડેછે.

નર.	નારી.	
(અ) Author	Authoress	ગ્રંથકર્તા.
Giant	Giantess	અમાનુષ્ય કાઠાનું મા- ણસ, રાક્ષસ.
Governor	Governess	મુખો, શિક્ષક.
Hero	Heroine	શૂરવીર.
(આ) Colt	Filly	વહેરો, વહેરી.
Gander	Goose	હંમ, હંસણી.
Nephew	Niece	ભત્રીજો, ભત્રીજી.
(ઇ) Cock-sparrow	Hen-sparrow	ચક્રો, ચકલી.
He-goat	She-goat	ચક્રો, ચકરી.
Man-servant	Maid-servant	દાસ, દાસી.
Pea-cock	Pea-hen	મોર, મેલ.

૩૭)

અભ્યાસપાઠ ૧૩.

રચવું to compose	એક વેળાએ one time, once
કહેવાવું to be called	લાવવું to bring
ધણો, ધણી, ધણું much	ચોખા rice
ધણા, ધણી, ધણાં many	ચોખું pure, clean
કદી નહિ never	

* બંગલો, ઈમારત, ઘર, આ ત્રણ શબ્દની ત્રણ જુદી જાતિ થાયછે, પણ અંગ્રેજીમાં bungalow, mansion, house બધાં નાન્યતરજાતિમાં છે.

૧ મારી બહેને એક ગોપડી રચીછે, માટે તે ગ્રંથકાર કહેવાયછે. ૨ ઇંગ્લાંડમાં ઘણી બાયડી ગ્રંથકાર થાયછે. ૩ એક વેળાએ એક અમાનુષ્ય કાઠાનો પુરૂષ મેં જોયો, પણ અમાનુષ્ય કાઠાની બાયડી મેં નથી જોઈ. ૪ પટલને ત્યાં એક વહેરો અને એક વહેરી છે (-Patel has). ૫ આ હંસ છે કે હંસણી (છે)? ૬ મારો ભત્રીજો તથા ભત્રીજી બેઉ નિશાળે ભયછે (Both my). ૭ ચક્રો લાભ્યો ચોખ્ખાનો દાણો અને ચકલી ૮ લારી દાળનો દાણો. ૯ તમારા ઘરમાં ફેટલા દાસ અને દાસી છે?

પ્રાધ્યાય ૧૨.

પુરૂષવાચક સર્વનામ.

THE PERSONAL PRONOUNS.

૩૮) કર્તાની તથા સંબંધની નામને જે વિભક્તિ લાગેછે એવું બતાવું, પણ પુરૂષવાચક સર્વનામને એક બીજી એટલે કર્મની વિભક્તિ લાગેછે.

કર્તા. Nominative.	સંબંધ. Genitive.	કર્મ. Accusative.
હું I	my, mine	me
અમે, આપણે we	our, ours	us
તું thou	thy, thine	thee
તમે, આપ ye, you	your, yours	you
તે he, she, it	his, her, hers, its	him, her, it
તેઓ they	their, theirs	them
કોણ who	whose	whom

૩૯) નિયમ-મારું, અમારું, આપણું, તારું, તમારું, તેનું, (નારીભતિ) તેઓનું, એ શબ્દોનાં અંગ્રેજીમાં જે રૂપ છે. નામ (વિશેષ્ય) પાસે હોય તો તેમનો તરજ્યુમો પહેલે રૂપે એટલે my, our, thy, your, her, their, થાય. વિશેષ્ય પાસે ન હોય તો બીજે રૂપે એટલે mine, ours, thine, yours, hers, theirs, થાય.

૪૦) જે—તે he who. એ this, તે that, કલાણો, કોઈ, some (one), any (one). શું? what? કયો? which?

૪૧)

અભ્યાસપાઠ ૧૪.

દયા કરવી to have mercy | માફ કરવું to forgive, to pardon

૧ આ મારી ચોપડી છે. ૨ આ ચોપડી મારી છે. ૩ આ બંગલો કોનો છે? ૪ તમે તમારી કોપી લખીછે? ૫ આ કોપી તમારી છે? ૬ તે સુંદરીએ પોતાની (અંગ્રેજીમાં—તેની) આંગળી મારા અધ્ધુએ કાપીછે. ૭ છોડીઓની ચોપડી કેટલી છે? ૮ આ બધી તેમની છે. ૯ અને આ તેમની સોયો છે ૧૦ ભાઈ (sir) તમારું શું નામ છે? ૧૧ નાની ૫ કલમ તારી છે ને આ મારી છે. ૧૨ આ માઈ કે તાઈ કે તેનું કે તેઓનું કે કોનું છે? ૧૩ તે માઈ છે. ૧૪ હા, ખરી વાત (you are right) તે માઈ પુસ્તક છે. ૧૫ આ બેમાંનો (of these two) કયો આપણો કાકો છે? ૧૬ આ આપણો છે. ૧૭ તમે ધર જોયું? ૧૮ હા, જોયું.* ૧૯ તેનાં બારણાં તથા બારીઓ જોયાં? ૨૦ હા, જોયાં.* ૨૧ હે પ્રભુ મારાપર ૧૦ દયા કર અને મારાં પાપ માફ કર. ૨૨ આ મારી બેતની છોડી છે, વળી આ છોકરો તેનો છે.

૧૨

ભૂલ કાઢવી:—

1 This is mine book and that is her. 2 Who's book have you got? 3 I have Narotams. 4 Have you not my? 5 Yes, this is yours book. 6 Our house is bigger than your, but your has more windows in him. 7 Who came yesterday? 8 Who came yesterday he is come again to day. 9 My sister said this

* મૂળશતીમાં ભતિવચનાદિદેશક પ્રત્યય દ્વિચાપદને લાગેછે માટે કતાં કે કમ કે બંને વખતે અધ્યાહાર્ય હોય તોપણ સમજવાની અડચણ નથી, પણ અંગ્રેજીમાં પ્રત્યય થોડા હોવાને લીધે કતાં, કર્મ લખવાં પડેછે.

book is her but it is my. 10 Her slate is whole, but this of me is cracked, and it of her brother is broken. 11 He has a book just like me. 12 A mouse is a little animal like a rat. 13 A mouse's tail is not as long as rat.

બોધપાઠ ૧૩.

THAT OF, THOSE OF.

૪૨) નામની (કે સર્વનામની) છઠ્ઠી વિભક્તિ સાથે જે નામનો સંબંધ છે તે જ્યારે અધ્યાહાર્ય હોયછે ત્યારે અંગ્રેજીમાં સર્વનામ that, those વપરાય.

૪૩)

ઉદાહરણ.

આ રામજીની ચોપડી છે પણ
ગોવિંદની ક્યાં છે ?
તેના જોડા કાળા છે પણ મારા
ખાલ છે.

This is Ramji's book, but
where is that of Govind ?
His shoes are black, but
those of mine are red.

૪૪) ગૂજરાતીમાં જેવું, જેવડું, કરતાં આવેછે ત્યારે વખતે છઠ્ઠી વિભક્તિનો પ્રત્યય લખાતો નથી પણ અંગ્રેજીમાં તો મૂકવોજ જોઈએ.

૪૫)

ઉદાહરણ.

ખિલાડાંનાં પગલાં ફૂતરાનાં કરતાં
નાનાં હોયછે.

The footprints of a cat
are smaller than a dog's
અથવા than those of a dog

ગાયનું દૂધ ભેંસના જેવું જડું નથી.

Cow's milk is not so thick
as buffalo's, અથવા the
milk of the cow is not so
thick as that of the buf-
falo.

૪૬)

અભ્યાસપાઠ ૧૫.

તેજવાળું sharp	ઝાડી a forest
ફૂટવી (સાહી) to go through	રમતીઆળ playful
પીવણી quarter of a rupee	સંપૂર્ણ perfect, complete
નવા જેવું almost new	અપૂર્ણ imperfect
ફાટીજવું to be torn	છાપડું a roof
માફક આવવું to agree with	પૂરું complete
ચાંચ a beak, a bill	અધૂરું incomplete
અંજીર a fig	

જે વાક્યનો તરજુઆ બે રીતે થાય તેનો મે રીતે કરે.

૧ તમારો અપ્પુ તેજવાળો છે પણ મારો નથી. ૨ તમાર! કાગળમાં સાહી ફૂટે છે ને મારામાં નથી ફૂટતી. ૩ તેની પાસે તેની પાવણી છે પણ મારો અર્ધો ખાવાઈ ગયો. ૪ મારો ડગલો નવા જેવા છે પણ મારો ભાઈનો ફાટી ગયો છે. ૫ આ છોડીના દસ્કત સારા છે પણ તેની બેનના વળી અધી સારા છે. ૬ ખુરશી ઉપર મારી ટોપી છે અને મારા ભાઈની ૫ મેજ ઉપર છે. ૭ મુંખાઈ કરતાં સૂરતનું પાણી મને માફક આવે છે, તેથી હું સૂરત રહેવા આવ્યો છું. ૮ કાગડાની ચાંચ કાળી અને પોપટની રાતી છે. ૯ પોપટની ચાંચ કાગડા જેટલી લાંબી નથી. ૧૦ હિંદુસ્થાનનાં અંજીર તુર્કસ્થાનનાં જેવાં સારાં નથી. ૧૧ રૂસદેશની ઝાડીઆ વરૂંએ ભરેલી છે પણ આ દેશની નથી. ૧૨ કૂરકુરિયું બિલાડીના બચ્ચા જેટલું રમ-૧૦ તીઆળ નથી પણ તે કરતાં મોટું થાય છે. ૧૩ બિલાડીથી કૂતરાના દાંત જખરા હોય છે. ૧૪ ગાયના કરતાં ભેંસનું શરીર જાડું હોય છે. ૧૫ ઈશ્વરનાં કામો સંપૂર્ણ છે પણ માણસનાં અપૂર્ણ છે. ૧૬ પહેલા ધરનું છાપડું પૂરું થયું (is) પણ બીજાનું હજી અધૂરું છે.

૧૪

બોધપાઠ ૧૪.

પરચૂરણ સર્વનામ. ભાગ ૧.

OTHER PRONOUNS.

૪૭) પોતે (I) myself, (we) ourselves, (thou) thyself, (you) yourselves, (he) himself, (she) herself, (it) itself, (they) themselves. Self મૂળે નામ છે, જેમકે, the worship of self સ્વપૂજા.

પંડે, જાતે, હાથે, આ ત્રણ શબ્દનો અર્થ પોતે જેવો થાયછે. હું પોતે (પંડે, જાતે, હાથે) કરીશ. I shall do it myself.

૪૮) નામ તથા સર્વનામની સંબંધાર્થ વિભક્તિ સાથે વિશિષ્ટપણાનો અર્થ દેખાડવા સારૂ own આવે, જેમકે, Mayaram's own book મયારામની પોતાની (પોતાના ધરની) એપડી.

૪૯) Who, Which, That, What.

WHO જે નામો અંગ્રેજીમાં નર અથવા નારીજાતિનાં છે તેમને માટે who મૂકાયછે.

WHICH ની જાતિ નાન્યતર છે મટિ બાળક, જનાવર, તથા પદાર્થની વાત કહેવાનાં કામમાં આવેછે.

THAT? Who તથા which ને બદલે that કોઈ વખામ્મ આવે.
(અ) સુપેર્લાટિવ કીમ્બી પછવાડે The best boy *that* I know.
(આ) same પછવાડે He is the same* man *that* came yesterday. [ઈ] સમૂહાર્થ નામ પછવાડે The army *that* besieged Paris.

WHAT=that which શું તે, જે તે, જેમકે, તમે શું ધારોછો તે કહેો Tell me what you think જે બોલું તે ન કરો Don't do what is wrong પ્રમાર્થે What?=શું ? કયું ?

* same ની પૂર્વે the લખામ્મ.

જે કોઈ whoever,* whichever, whatever.†

૫૦) પ્રમાર્થ What અર્થિ છે ત્યારે પ્રમાર્થે વાક્યોના નિયમ પ્રમાણે ક્રિયાપદ પછી તેના કર્તા મુકાય, જેમકે તમે શું કહોં છો? What do you say? પણ યાદ રાખવું જેઈએ કે ખીજ what=[that which] ને લીધે કર્તાની જગા બદલાવી નથી, જેમકે તમે (જે) કહોં છો તે હું જાણું છું I know what you say.

૫૧)

અભ્યાસપાઠ ૧૬.

૧ હું પોતે જઈશ. ૨ કોણુ એવું (so) કહેછે? ૩ તે પોતે એવું કહેતો હતો (said). ૪ તે પોતે એવું કહેતી હતી. ૫ તેઓ પોતે એવું કહેતા હતા. ૬ તમે આ લાકડી લાવ્યા? ૭ કૂતરો લાવ્યો (it). ૮ કૂતરો પોતે લાવ્યો. ૯ બિલાડી પોતે લાવી. ૧૦ હવે મારું નાનું છોકરું પોતાની મુજે (by) આવી શકેછે. ૧૧ તમે પોતે શહેરમાં જશો? ૧૨ આ કલમ મેં ૫ હાથે ધડી. ૧૩ આ કોપી છોકરાએ પોતે લખી. ૧૪ તેઓએ પોતે કાગળો લખ્યા. ૧૫ આ મારી પોતાની ચોપડી છે. ૧૬ આ મારા ઘરની ખુરશી છે. ૧૭ તમે પોતાની આંગળી કાપી કે તેની? ૧૮ માણસો જે શહેરમાં રહેછે. ૧૯ જે ગાયો ચરવા (to graze) ગઈ. ૨૦ કાણે આપણે પાઠ વાંચ્યો હતો તેજ એ છે (it is—). ૨૧ ઇશ્વર જે આપણને ૧૦ સૌ રૂડાં વાનાં આપેછે તેને આપણે ચહાવા જેઈએ (We should). ૨૨ તમે કહોં છો તે હું સાંભળું છું. ૨૩ જે કોઈ છોકરો. ૨૪ જે કોઈ આહું, તે આવે. (—chooses may come). ૨૫ તમે શું કરોં છો? ૨૬ તે શું કરેછે તે મને ખબર નથી. ૨૭ તે શું માગેછે (wants) તે પોતે કહેશે. ૨૮ છોકરો પોતે જાણેછે કે તે શું લખવા માગેછે. ૧૫

* Whoever એકલો આવે, કેમકે વિશેષ સર્વનામ છે.

† Whatever એકલો હોય તો નાન્યતર, whatever you like જે કંઈ તમે પસંદ કરો, પણ નર નારી તથા નાન્યતરજાતિનાં નામ ભેડે આવે whatever boy, whatever girl, whatever book.

જુલ કાઢવી :—

1 I will go self. 2 Will you self come ? 3 Is this yourself book ? 4 I saw the army who took Lucknow. 5 This is same lesson whom we read yesterday. 6 Who book you chose ? 7 Who book you choose ? 8 I have own book to read. 9 Here comes Khodabhai self. 10 This is Khodabhai own's book. 11 I can make a box with hand. 12 They selves were hereo yesterday. 13 I understand which you say. 14 The servant which lives here. 15 I do not understand what are you reading. 16 You what are saying ?

બોધપાઠ ૧૫.

પરચૂરણ સર્વનામ. ભાગ ૩.

OTHER PRONOUNS—*continued.*

(આ પાઠમાં કેટલાંક શબ્દ આવેછે તેઓ વિશેષણ જવા છે).

૫૨) એવી ચોપડી such a book ; એવી ચોપડીઓ such books.

એક બીજાને; એક બીજાનું;—એની વાત હોય તો each other, each the other; each other's, each the other's. એથી વધારેની વાત હોય તો one another, one another's.

બહુ (એકવચન) much, a great deal of, very much.

બહુ (અનેકવચન) many, many a, several, a great many, very many.

કેટલુંએક, થોડું, થોડુંએક (એકવ.) some, a little, a small quantity.

કેટલાંમિક, થોડા, થોડામિક, (અનેકવ.) some, several, a few, not many.

અધા, { All, the' whole. All men માણસ માત્ર.
અધું. { All the men જે માણસ—તે અધાં. A whole
આખું. { web મિક આખું થાન. The whole web અથવા
all the web આખું થાન.

All ની જગા. તમે જે જાણોછો તે અધું કહો, એ ગૂજરાતી રીત ; પણ અંગ્રેજી રીત એવી કે Tell me all you know (તમે જે અધું જાણોછો તે કહો).

વળી all સાથે વિશિષ્ણુ કે સર્વનામ હોય તો અંગ્રેજીમાં all પ્રથમ આવેછે, જેમકે, આ અધાં. પર all these houses, પોતાનું અધું all his, મારી અધી ચોપડી all my books.

હરેક every, each. જેની વાત હોય તો every નહિ પણ each વાપરવો. એ ઉપર વત્તાની વાત હોય તો બંને ચાલે.

પોત પોતાનું } each his, each his own.
મિક મિકનું }
સૌ સૌનું } every one his own.

એકે એક, એકેક, each, each all round.

૫૩. Little=થોડુંજ, few=થોડાંજ, માટે જેટલું જેમએ કે જેટલાની ઉમેદ રખાય એટલું (કે એટલાં) ન હોય તો little, few વાપરેછે. નહિતો a little, a few વાપરેછે.

૫૪)

અભ્યાસપાઠ ૧૭.

ઈનામ a prize

અરાખ થવું to be dirtied

દાખલો a sum

ભુસાઈ જવું to be blotted out

નાખી દેવું to throw away

અરાખ કરવું to dirty

અળી જવું to be burnt.

દરેક જણ every one

પાપ કરવું to commit sin

કુકર્મી immoral, vicious

દુઃખી unhappy, miserable

૧ એવી ખુરશી મેં કદી નથી (never) જોઈ. ૨ એવી ખુરશીઓ જવલેજ મળે છે (are scarce). ૩ તેઓ એક ખીજને ચલાતા નથી. ૪ આ બધા છોકરા એક ખીજને મારે છે. ૫ આ બે છોકરી એક ખીજના વાળ તાણે છે. ૬ ગામનાં બધાં છોકરાં એક ખીજને પથર મારવા લાગ્યાં (began). ૭ આજ ધણે વરસાદ પડે છે. ૮ મારી સીસીમાં તમે ધણી શાહી નાખી (have put). ૯ થોડાં માણસ એવું બોલે (would speak). ૧૦ ગામમાં હું ગયો, ત્યાં થોડા છોકરા રમતા હતા, તેની સાથે મેં વાત કરી. ૧૧ આજ (તો) થોડા છોકરા હાજર છે. પણ કાલે ધણી હતા. ૧૨ માણસ માત્ર મરનાર છે. ૧૩ ગયે વર્ષે તમે જે ગ્રાડ ૧૦ રોપ્પાં હતાં તે બધાં જીવતાં છે. ૧૪ આ છોકરો એક રાતમાં એક આખી ચોપડી વાચી શકે છે. ૧૫ આખો દિવસ (if) વાંચે તો રાતે વાંચવાની જરૂર ન પડે. ૧૬ નિશાળના બધા છોકરા. ૧૭ આ બધા વિદ્યાર્થી-ઓને ઈનામ મળ્યે. ૧૮ મારાં બધાં લૂગડાં ખરાબ થયાં. ૧૯ તેના બધા દાખલા ભૂંસાઈ ગયા. ૨૦ તમે જે બધું કંઈ તે કબુલ કરો. ૨૧ ૧૫ જે બધી ચોપડી તમે વાંચી છે તેનાં નામ મને કહો. ૨૨ મારી નાની બહેને પોતાનાં બધાં રમકડાં નાખી દીધાં. ૨૩ બરવાડે બધી સારી બેંસ વેચી નાખી. ૨૪ આ નાના છોકરાએ પોતાનું બધું મોટું ખરાબ કંઈ. ૨૫ ધાઓ ધાઓ, બધા રોટલા બળી ગયા. ૨૬ આપણાં માંના દરેક જણે ધણાં પાપો કીધાં છે. ૨૭ જે કુકર્મા છે તેઓ બધા દુઃખી રહેવા છે.

ભૂલ કાઢો:—

1 Have you such book as that ? 2 Where do you buy the such books ? 3 There fell many snow on Christmas-day. 4 There was a few snow here. 5 Had you any snow ? 6 Yes, we had little. 7 Little rain would be good for the crops. 8 A little rain is bad for the crops. 9 The whole cows have not horns, but the all cows have got tails. 10 I bought whole

web in the market, but whole web is not enough. 11 Have you much pens? 12 His both hands are clean. 13 She can himself wash her all clothes. 14 This all row of houses is to be taken down.

૫૫)

અભ્યાસપાઠ ૧૮.

૧ બધી ગાય ધાસ આવેછે. ૨ કાલે ઘોડા ખરીદ્યા તે બધા સારા નથી. ૩ મારા બધા સવારીના (saddle) ઘોડા છે. ૪ આખા ગામનાં માણસ બહાર જોવા નીકળ્યાં હતાં. ૫ હરેક છોકરા પાસે પોતાની ચોપડી છે. ૬ દરેક છોકરાના હાથમાં પોતાની ચોપડી હતી. ૭ મારવાગે બધા નિશાળોઆ પોતપોતાને ઘેર ગયા. ૮ એક એક છોકરાને ૫ એકેક ચોપડી આપો. ૯ બધાને મળી? ૧૦ પોતપોતાની ચોપડીમાં જુઓ. ૧૧ બધા છોકરા પાસે ચોપડી નથી. ૧૨ આ બેએ તો એક બીજાની ચોપડી લીધી. ૧૩ સૌ સૌનો સ્વાર્થ (good) ઈચ્છેછે. ૧૪ પરમેશ્વર બધાનું બહુ ઈચ્છેછે. ૧૫ થોડો વરસાદ પડે તો સાઈ (It would be well if—). ૧૬ થોડો વરસાદ સારો નહિ. ૧૭ બધે ૧૦ વરસાદ સૂકાઈ ગયો. ૧૮ તમે પાંચુછે તે બધું મને કહો. ૧૧

બૂલ કાઠો:—

1 All the horses are not grey, but several horse are. 2 All boys should have his own slate. 3 Every of these two boys are lazy. 4 Every one attend to own work. 5 Let him all bring themselves pencil. 6 Each boy has ones own book. 7 I want but few money. 8 My father has much book in his library. 9 The two looked at every other very angrily. 10 The all men are not learned.

ખાંધપાઠ ૧૬.

So, Such.

એટલું, એવું.

૫૬) So ઇંગ્રેજીમાં ક્રિયાવિશેષણ ગણાયછે તેથી નામની જોડે નથી આવતો પણ વિશેષણ જોડે આવેછે, જેમકે so large એટલું મોટું, so small એટલું નાનું, so little એટલું નાનું, એટલુંજ, એટલું થોડું.

Such વિશેષણ છે તેથી નામ જોડે આવેછે, જેમકે, such boys એવા છોકરા અથવા તેના જેવા છોકરા. I never saw such boys before એવા છોકરા મેં કદી પહેલાં દીઠા ન હતા.

So અથવા Such સાથે a આવતો હોય તો તેને મુકવાની જગ્યા જુદી થાયછે માટે તેવર ધ્યાન આપવું જોઈએ.

So ની રીત:—વિશેષણ તથા નામની વચ્ચે a આવેછે, જેમકે, so good a boy, એવો (અથવા તેના જેવો) સારો છોકરો.

such ની રીત:—such તથા વિશેષણની વચ્ચે a આવેછે, જેમકે, such a good boy.

૫૭)

નમૂના.

So old a man cannot live આટલા બધા ધરડાથી હવે ઝાંટું long. ન જીવાય.

Such a good opportunity બહુવાનો આવો સારો લાગતમને of learning you will કદી ફરીને (કે ફરીથી) મળ- never have again. વાનો નથી.

So idle a boy અથવા such એવો આજસુ છોકરો કદી આગળ an idle boy will never આલવાનો નથી. get on.

I see few exercises so તમારી જેટલી સંભાળથી લખેલા carefully written as yours. પાઠ થોડાજ જોડેછું.

૫૮)

અભ્યાસપાઠ ૧૯.

રાજ્ય an empire, a kingdom	પડવું મુકવું to leave
સાર્વભૌમરાણી an empress	ખૂણો a corner
રાજ્યાધિકારી a sovereign	બેસવું to begin
મારી ઇચ્છા થાયછે I wish	ટોકવું to beat, to thump
શિક્ષા કરવી to punish	કામમાં આવવું to be useful, to
સરદાર a general	be employed
કામની useful	જુરો a liar, a story-teller
નકામી useless	શરમાવું to be ashamed
ઉતાવળથી quickly, fast	ગતે at night
આજન્ન મેં જોયું I never saw	વાણકરડુ to take one's supper
—before	સૃષ્ટિ creation
અલ્યા I say	વિશાળ vast
પહેરીને with	દૂરબીન a telescope
એ શું what do you mean	વડે with
by (with a present participle)	હદ a limit
રીસાળ peevish, cross	ખારીક minute
રીસ અઢવી to become angry	મૃક્ષ્મદર્શક ચંદ્ર a microscope
પીરસેરી થાળી a dish with	નિર્દય કામ a cruel action
food in it	આજન્ન મેં સાંભળ્યું I never
	heard of—before.

૧ આવડાં રાજ્યો ઘણાં થોડાં છે. ૨ હિંદુસ્તાનમાં આપણાં સાર્વભૌમ રાણી જેવા આગળ થોડાજ રાજ્યાધિકારી થયાછે (There have been before few). ૩ તે છોકરો ઘણુંકરીને એવો સારો આવેછે કે તેને શિક્ષા કરવાની મારી ઇચ્છા થતી નથી. ૪ સીજર જેવા કોઈ મોટા સરદાર થયો નથી (કોઈ નહિ=no). ૫ તમે મને એટલુંજ આપોછો? ૬ એવડો ૫ લાંબો પાઠ મેં આજન્ન લખ્યો. ૭ આના જેવી નકામી ચોપડી મેં આજન્ન જોઈ. ૮ આવી વાત (thing) મેં આજન્ન સાંભળી. ૯ આટલી

ઉતાવળથી આવીએ તો વહેલા પહોંચાય (shall arrive). ૧૦ મારા ધારણા જેટલી (as I thought) આ ચોપડી કામની નથી. ૧૧ ૧૦ એટલું મોટું લાકડું હું માગતો નથી. ૧૨ આજ્ઞા મેં એક આડપર એટલી બધી કેરી જોઈ. ૧૩ અલ્યા છગન તું નિશાળે આટલી નાનીશી પોતડી પહેરીને આવેછે એ શું? ૧૪ પેલા રીસાળ છેકરને એવી રીસ ચઢી કે તે બીરસેલી થાળા પડતી મુકીને એક ખૂણે જઈ રેવા બેઠો. ૧૫ એથી ગોવાલણીને એટલી રીસ ચઢી કે ચક્રલાને ખૂબ ઠોક્યા. ૧૬ ૧૫ એવાં કામ (things) કરવાને હાય કામમાં આવેછે. ૧૭ જૂઠો એટલો શરમાયો કે રોતે વાણુએ (any) ન કર્યું. ૧૮ સૃષ્ટિ એટલી વિશાળ છે કે દૂરની વડે તેની હદ જોઈ (to discover) શકાતી નથી. ૧૯ ઈશ્વરનાં કેટલાંક કામો એવાં બારીક છે કે સૂક્ષ્મદર્શક યંત્રવડે પણ તેઓ દેખાતાં નથી (cannot be seen). ૨૦ આવાં નિર્દય કામ વિષે મેં આજ્ઞા ૨૦ સાબળ્યું.

૫૯) So many=such a large number.

So much=such a great quantity.

૬૦) Such ને બદલે so મુકી જે ફેરફાર કરવા હોય તે કરો. Such a long road I never saw. One steamer will not require such a large quantity of coal. Such a large number of soldiers was never left on the field before. The town is not such a long way off as you thought. You must not write such ungrammatical sentences. Such a long phrase is not easily understood.

૬૧) So ને બદલે such લખવો. So learned a man I never saw. We never had so industrious a boy in our school. The consequence of his being so industrious and careful was that he attained a high position in society. The boy is so lazy he will not prepare

his lessons. There is no chance of a boy so badly prepared passing the examination. So good a pupil is a credit to his teacher.

બોધપાઠ ૧૭.

૬૨) એ, જે, તે, કે ઉપરથી જે વિશેષણ તથા ક્રિયાવિશેષણ
સાધિત થયેલાં છે તે.

ADJECTIVES AND ADVERBS FORMED FROM THE SIMPLE PRONOUNS.

એવડું, આવડું so large, as large as this or that	એમ, આમ thus, so, in this way
એવું, આવું such, like this or that	અહીંઆં here
એટલું, આટલું so much, as much as this	કેવડું how large
એટલાં so many, as many as these	કેવું like what, what kind of, how
	કેટલું how much
	કેમ how, why
	ક્યાં where

તેવડું	તેવું	as large as
જેવું	તેવું	as, like
જેટલું	તેટલું	as much as
જેટલાં	તેટલાં	as many as
જેમ	તેમ	as — as
જ્યાં	ત્યાં	wherever

૬૩)

અભ્યાસપાઠ ૨૦.

સભા an assembly, a con-	બળદ a bullock, an ox
gregation	જીવ a creature
સાહેબ you—Sir	મગફળી a groundnut
ચહાવું to wish, to like	ખાવાનું food
કુટુંબ a family	થી લઇજવું to take from
યુક્તિ a design, a plan, a	સર્વવ્યાપક omnipresent
contrivance	બધે everywhere

૧ સભા ક્યાં મળેછે? ૨ જ્યાં સાહેબ ચાહો ત્યાં. ૩ સભા કેવી હતી? ૪ સભા ત્યાં મળી. ૫ કેવડી સભા હતી? ૬ તે મોટી હતી. ૭ તે સભા પેલી બીજીના જેવડી હતી. ૮ અમે કહ્યું તેવડું તેનું કુટુંબ હતું. ૯ તેને કેટલાં છોકરાં છે (has)? ૧૦ મારા જેટલા તેને દીકરા નથી. ૧૧ આપ-
 ૫ છી નિશાનમાં એટલા વિદ્યાર્થી હોય તો કેવું સાફ (I wish we had—)? ૧૨ તે પોતાનું કામ શી રીતે કરેછે? ૧૩ એવી યુક્તિ તમે ક્યાં જોઇ? ૧૪ તમારો બળદ કેવડો છે? ૧૫ ધર જેવડો તો (at any rate) બળદ નથી. ૧૬ આના જેવડો છે? ૧૭ હા એવડો છે. ૧૮ તમારો ઘોડો કેવો છે? ૧૯ મારો ઘોડો સારો નથી. ૨૦ અહીંઆં, ત્યાં, જ્યાં, અને ક્યાં એ સ્થળવાચક
 ૧૦ ક્રિયાવિશેષણ કહેવાય. ૨૧ તમારી આના જેવી કલમ છે (have you—)? ૨૨ મારી પાસે તો એવી નથી. ૨૩ તમારી પાસે કેટલા રૂપિયા છે? ૨૪ તમે ધારોછો એટલા નથી. ૨૫ એવો મોટો જીવ મેં કદી દોઠો નહોતો. ૨૬ પછી મને મગફળીની ટોપલી બતાવી તેમાંથી ખવાઈ તેટલી મેં ખાધી. ૨૭ કાગડો જ્યાં ફાવે (he can) ત્યાંથી ખાવાનું લઈ
 ૧૫ જાયછે. ૨૮ આપણે જ્યાં જઈએ ત્યાં ઇશ્વર હાજર છે. ૨૯ ઇશ્વર ૧૬ સર્વવ્યાપક છે એટલે તે બધે છે.

ખોધવાઈ ૧૮.

સાહેબ શંખદનો તરજુમો.

THE TRANSLATION OF "SAHEB."

૬૪) "સાહેબ"નો તરજુમો અંગ્રેજીમાં તેને તે શબ્દ હમેશા થતો તથા. તેનો તરજુમો કરવાના ધણા શબ્દ છે મટિ કયો શબ્દ લાગે તે વિષે હરવખત વિચાર કરવો. બધા ઉપર સાહેબ છે God is above all. આ કોણુ જાયછે? આ સાહેબ છે, Who is that passing? It is a European Gentleman અથવા an Englishman. ગૂજરાતીમાં ઓહા સાથે સાહેબ આવે પણ અંગ્રેજીમાં ન આવે, રાજા સાહેબ the King અથવા બહુમાનયુક્ત બોલવું હોય તો His Royal Highness; ગવર્નર સાહેબ the Governor, His Excellency the Governor. ડીઅર સાહેબ the teacher, અથવા Mr.—(નામ લઈને) the teacher. વિશિષ્ઠનામ સાથે સાહેબ હોય તો Mr. લખાય, જેમકે, ક્લાર્ક સાહેબ Mr. Clarke. Mr. = Mister. મડમ સાહેબ હોય તો Mr. નહિ પણ Mrs. = Misses (Misses તે Mistress નો અપભ્રંશ છે). સ્મિથ સાહેબનાં મડમ સાહેબ Mrs. Smith. સ્મિથ સાહેબની છોડી Miss Smith. સ્મિથ સાહેબનો છોકરો Master Smith..

૬૫) ધણી વેળાએ સાહેબ સંબોધનમાં આવેછે ત્યારે તેનો તરજુમો Sir અથવા You, Sir થાયછે. છોકરા! સાહેબ! Boy! Sir! હા સાહેબ Yes, Sir. સાહેબે મને કહ્યુંછે. You have told me, Sir. પણ યાદ રાખવું જોઈએ કે અંગ્રેજીમાં Sir ની નરજાતિ થાયછે મટિ મડમ સાહેબને Sir ન કહેવાય, ત્યારે તો Madam અથવા મૂકામાં Ma'am કહેવું. હા મડમ સાહેબ Yes, Madam અથવા Yes, Ma'am.

૬૬) વાતચીતમાં વિશિષ્ઠનામ યૂઝીને સાહેબ ફક્ત બોલવાનો ધણો ઘસ્તૂર છે, જેમકે સાહેબ ક્યાં ગયા? સાહેબ ફરવા ગયા. Where is Sir અથવા where is Mr. એમ નહિ પણ where is Mr. Jones? Mr. Smith has gone out to walk.

૬૭)

અભ્યાસપાઠ ૨૧.

સાહેબ a gentleman, Mr.—	હમણા, તુરત just now, im-
Sir	mediately
મડમ સાહેબ a European	સલામ કરવી to bow to, to
lady, Mrs.—, Madam,	salute
Ma'am	આફિસ an office
સાહેબની છોડી a young Euro-	ખાલી vacant, empty
pean lady, Miss—	જગા a place, a situation
સાહેબનો છોકરો a young Euro-	આપ you, Sir
pean gentleman, Master—	આપનો your—Sir
એટલામાં at that moment,	રાખવું to keep
just then	મહેરબાની mercy, kindness

૧ મારા ગામ પાસે એક સાહેબ રહે છે. ૨ તેનું નામ જનસન સાહેબ છે. ૩ એક દિવસે હું તેને બંગલે ગયો હતો (went). ૪ ત્યાં જનસન સાહેબનાં મડમ સાહેબ બેઠાં હતાં. ૫ મેં એમને પૂછ્યું કે સાહેબ છે? (if—was at home). ૬ તેમણે કહ્યું કે સાહેબ બહાર ગયા છે પણ ૫ હમણા આવશે. માટે બેસો. ૭ ત્યારે હું બેઠો. ૮ થોડી વાર પછી જનસન સાહેબની છોડી તથા જનસન સાહેબનો છોકરો અને કોઈ બીજા સાહેબનાં છોકરાં બંગલામાંથી નીકળ્યાં. ૯ છોડીએ મને પૂછ્યું કે ક્યાં રહો છો? ૧૦ મેં કહ્યું કે સાહેબ હું શહેરમાં રહું છું. ૧૧ એટલામાં સાહેબ આવ્યા. ૧૨ સાહેબને સલામ કરીને મેં કહ્યું કે, સાહેબ આપની આફિસમાં કારકુનની ૧૦ જગા ખાલી છે, આપ મને તે આપશો તો બહો મહેરબાની થશે ૧૧ (it will be a great favour if—).

બૂલ કાઢવી :—

1 As I was going at School I met lady. 2 It was Sir Grahams Sir Madam. 3 She asked me where you going? 4 Sir, said I, go High School. 5 The head master is a mister. 6 Then Mr. came up. 7 He

said he hoped I was well. 8 Yes, Mr., thank you I am quite well, I replied. 9 How is Sir and how is Miss Sir ? 10 He said his daughter was better asked me if Mr. first assistant had returned from Bombay. 11 I said that Mr. head master expected him to-day.

બોધપાઠ ૧૯.

વિશેષણની તુલનાનાં રૂપ.

COMPARISON OF ADJECTIVES.

૬૮) અંગ્રેજી વિશેષણને ત્રણ ડીગ્રી (તુલનાનાં રૂપ) થાયછે—પાસિ-ટિવ, કંપારાટિવ તથા સુપેર્લેટિવ. એ વસ્તુનો મુકાબલો કરવામાં કંપારાટિવ (અન્યસાપેક્ષ તુલનાનાં રૂપ) કામ આવેછે. સૌથી ગિતરતું કે અઠતું એવું બતાવવું હોય તો સુપેર્લેટિવ (સર્વસાપેક્ષ રૂપ) કામ આવેછે.

૬૯) કંપારાટિવ ડીગ્રીનો પ્રત્યય er* થાયછે અને સુપેર્લેટિવનો est* થાયછે, જેમકે, high, higher, highest. પણ વિશેષણ એકથી + વધારે સ્વરનો શબ્દ હોય ત્યારે અન્યસાપેક્ષ તુલના સારૂં બેની પૂર્વે more અને સર્વસાપેક્ષ તુલના સારૂં most પ્રકાયછે, જેમકે plentiful, more plentiful, most plentiful.

૭૦) વિશેષણનો અંત્યાક્ષર y હોય તો er, est લગાડ્યા પહેલાં y નો i કરવા જોઈએ, જેમકે, shy, shier, shiest.

૭૧) વળી એક સ્વરની વિશેષણનો અંત્યાક્ષર બ્યંગન હોય તો તે બેવડો લખાયછે, જેમકે, sad, sadder, saddest.

* વિશેષણનો અંત્યાક્ષર e હોય તો er તથા est નો e ઊડીબધછે, જેમકે wise, wiser, wisest.

+ બે સ્વરવાળા વિશેષણનો અંત્યાક્ષર y હોય તો er અને est મૂકાય અને y નો i થાયછે, જેમકે, happy, happier, happiest.

૭૨) કેટલાંક વિશેષણનાં તુલના રૂપ અનિયમિત રીતે થાયછે :—

પાશ્ચિય	કંપારાશિય	સુપેર્લેટિવ.
ખરાબ Bad, evil	worse	worst
દૂર Far	farther	farthest
અગાડીનો, આગલો		
Fore	former	foremost, first
સાહે Good	better	best
જાડું, માડું Ill	worse	worst
ઢાંડું Late	later, latter	latest, last (છેલ્લું)
નાનું Little	less	least
ધણું Much, many	more	most
નજીક, પાસે Nigh	nigher	next
જૂનું Old	older, elder	oldest, eldest
બહારનું Out	outer, utter	uttermost, ut- most

૭૩)

ઉદાહરણ.

આ ઢાંડું છે કે એ ઢાંડું ? Which is the larger ? આ રસ્તો ટૂંકો છે કે એ ? Which is the shorter road ?
 અધાં જનાવશેમાં વાંદરાનો ધાટ માણસને ધણો મળતો આવેછે The monkey resembles man in form more than all the other animals.
 જેમ છોકરો સારો તેમ તે સુખી થશે The better a boy is the happier he will be.

૭૪)

અભ્યાસપાઠ ૨૨.

આ રહ્યું here it is
 પેલું રહ્યું there it is
 આ this one here
 પેલું that one there

અભ્યાસ કરવો to learn
 અજાણ્ય જેવું curious, wonderful
 ખૂબસુરત handsome

વાત a fact, a thing, a circumstance	પોળ a street
રૂપાળું pretty	કજીઆ ટંડા quarrels and brawls
મોટું big, large	અરૂં (adverb) indeed
ગરીબ gentle	ક્યાદ a complaint
રાત પડી જવાની ખીક fear of being benighted	ધનામની ચોપડી a prize book, a book got as a prize
સારી રીતે વાપરવું to make a good use of	કંચુસ a miser
	લોભી avaricious

૧ આ સારો છોકરો છે. ૨ આના કરતાં પેલા છોકરો સારો છે. ૩ નિશાળમાં (in) આ સૌથી સારો છોકરો છે. ૪ પેઠી ક્યાં છે? ૫ આ રહી. ૬ આ પેઠી મોટી છે. ૭ પણ આ અહીંઆં છે તે તેના કરતાં મોટી છે અને પેલી બધાથી મોટી છે. ૮ આ બેમાંનું કયું વધારે મોટું છે? ૯ આ બધામાં કોણુ આગળ છે? ૧૦ જીવણુ કરતાં કલ્યાણુ આગળ છે કેમકે ૫ જીવણુ તેનાથી ઓછો અભ્યાસ કરે છે. ૧૧ એ અજબબ જોવી વાત છે. ૧૨ પણ તેથી અજબબ જોવી એ છે કે જીવણુ મોટી ઉમરનો છે (But what is—). ૧૩ વળી સૌથી (of all) અજબબ જોવું એ છે કે કલ્યાણુ નાનો હતો ત્યારે હાલ કરતાં તે ખૂબસુરત હતો (when K. was) ૧૪કાલ કરતાં આજ તાપ બહુ છે.* ૧૫ આ છોડી રૂપાળી છે પણ તેની બહેન વધારે ૧૦ રૂપાળી છે. ૧૬ બકરા કરતાં ઘેટાં ગરીબ હોય છે. ૧૭ રાત પડીજવાની ખીકથી તે છોકરો વધારે જલદીથી આલ્યો. ૧૮ આજસુધયું એ ખરાબ છે પણ જૂઠું ઓલવું તે કરતાં વધારે ખરાબ છે. ૧૯ બાપે પૂછ્યું તમારામાંથી કોણુ દાડમ સૌથી સારી રીતે વાપર્યું? ૨૦ અહમદાવાદમાં સૌથી મોટામાં મોટી પોળ માંડવીની પોળ કહેવાય છે. ૨૧ ત્યાર પછી નિશાળમાં અ-૧૫ ગાઉ કરતાં કજીઆ ટંડા ઓછા થઈ ગયા. ૨૨ હા, લલિતા રાધા કરતાં હંશિયાર તો ખરી. ૨૩ પણ મહેતાજી કને રાધા કરતાં લલિતાની ક્યાદ

* આ બોલવાની વાત હોય તો અંગ્રેજીમાં It વાપરે છે, જેમકે It is hot to-day. It rained yesterday.

ધણી જાયછે. ૨૪ રાધાની ઈનામની ચાપડી સૌ કરતાં સરસ હતી. ૨૫ સૌ કરતાં માયાળુ માણસ કરતાં મધર વધારે માયાળુ છે. ૨૬ કંઈ- ૨૦ સને જેમ વધારે મળેછે તેમ વધારે લોભી થાયછે.

જુલ કાઢવી :—

1 This house is high than that. 2 Is this high of the two houses ? Is Parshotam old than you ? 4 He is worst than he was yesterday. 5 This box is more small than that. 6 The small one is beautifuler than the large. 7 To-day exercise is littler than yesterday. 8 This is the oldest of the two. 9 You cannot speak badder than you do. 10 Is this short or is that short ? 11 I think this one here is the short.

બોધપાઠ ૨૦.

LIKE, NIGH, NEAR તથા WORTH.

૭૫) Like (સરખું, જેવું) Nigh, Near, ઐઓ પછવાડે જે નામ આવે તે ઔઅજેક્ટિવ કેસમાં (કર્મવ્યંની વિભક્તિમાં) આવેછે; જેમકે, He stands near the fire. He sits near me.

૭૬) Worth (કીમતનું) પોતાના વિશેષ્ય પછવાડે આવેછે અને તેની પછવાડે મૂલ ઔઅજેક્ટિવ કેસમાં આવેછે, જેમકે, A book worth a rupee.

Worth તથા Worthy નો ફેર શ્રી ઐ છોકરાઐ કહી બતાવવા.

(૭૭)

અભ્યાસપાઠ ૨૩.

આપરૂદાર worthy, honour- able	સામાન goods, luggage પૈસા ખેસવા to cost
છબી a picture, a likeness	મોઘું dear, expensive
મહેનત trouble	આપણુ દરેક જણ every one
મૂલ્યવાન precious, valuable	of us

૧ આ ચોપડી મારી ચોપડી જેવી છે. આ છબી મારી છબી જેવી છે. ૨ તે વર્ગમાં મારી પાસે બેસે છે. ૩ તે માણસ આપરૂદાર છે. ૪ આ ખેતર કેટલી કીમતનું હશે? (may be). ૫ તે રૂ. ૨૦૦ ની કીમતનું હશે. ૬ આ ચોપડીમાં બે રૂપિઆનો માલ નથી. ૭ તે કામમાં મહેનત, લેવામાં કંઈ માલ નથી. ૮ આ મૂલ્યવાન સામાન છે. ૯ આ પીળો ડગલો ૫ મને બે રૂપિઆ પડ્યો. ૧૦ આનું તમને કેટલું ખેડું? તેના મને ચાર આના બેઠા, પણ તેમાં તેટલો માલ નથી. ૧૨ તે મને મોઘું પડ્યું. ૧૩ આ છોકરો પોતાના બાપ જેવો છે. ૧૪ મારો નાનો બાઈ મારા સર-ખા છે. ૧૫ આ ચોપડી તમારી કરતાં વધારે કીમતની છે. ૧૬ ઈશ્વર આપણુ દરેક જણની પાસે છે.

૧૦

બૂલ કાઢવી :—

1 This goods is very valuable, but that is valuablest. 2 He is worthy man. 3 He is a worth man. 4 He has a worth house two hundred rupees. 5 This horse cost to me more than his price. 6 I paid sixty rupees for him but he is not a worthy such price. 7 He will become more worth if you feed him well. 8 In six months he will be a hundred rupees worth. 9 Now he is not worth of his price.

બોધપાઠ ૨૧.

VERY, MUCH.

૭૮) Very તથા much નો અર્થ એક સરખો છે ખરો, પણ વા-
પરવાનો રીત જુદો છે માટે એકબીજાને બદલે વાપરવા નહિ.

૭૯) નિયમ—વિશેષણ પૂર્વે very અને ભૂતકૃદંત પૂર્વે much આ-
વેછે. પણ કેટલાંક કૃદંત વિશેષણ થઈ ગયાં છે, જેમકે learned (બહુ-
લો), aged (ધરડો), conceited (શેખીખોર), એવાં જોડે very
આવે; વળી વિશેષણની કંપારાટિવ ડીગ્રી સાથે much આવે તથા તેજ
અર્થે far પણ આવે; તે છતાં યાદ રાખવું કે far ક્રિયાપદના ભૂતકૃદંત
જોડે આવેજ નહિ.

Very strong બહુ મજબૂત.

Much frightened બહુ ગભરાયો.

Very much frightened બહુજ ગભરાયો.

Much longer અથવા far longer (ખીનથી) બહુ લાંબો.

૮૦)

અભ્યાસપાઠ ૨૪.

હિંમત courage

હિંમતનું કામ an undertaking
requiring courage

અગત્યનું important, needful

નાખુશ displeased

નાખુશી displeasure

ગુકસાન mischief, injury

બલકુલ on the contrary

ઊંધું upside down

ગુસ્સે angry

વિદ્વાન a learned man

મને મન થાયછે I feel inclined
to

લોટમાં ભિજ છે the flour is
adulterated

દુઃખી afflicted

દાઢનું દરદ tooth-ache

તાપ heat

ટુંકું કરેલું shortened

પહેલાં at first

૧ તેને ઘણા આકર છે. ૨ આ પેઠીમાં ઘણું સોનું છે. ૩ આ ધણી હિંમતનું કામ છે. ૪ આ ધણી અગત્યની ચોપડી છે. ૫ તેણે બહુ નાખુશી ખતાવી. ૬ ઘણા લોક નાખુશ થયા. ૭ ગામના બધા લોક બહુ નાખુશ થયા કેમકે તેણે બહુ નુકસાન કરીધું. ૮ ઊલટો તે ગુસ્સે થયો. ૯ ગાડી ઊંધી જોઈને તે બહુ ગુસ્સે થયો. ૧૦ તે ઘણો શુખીયાર ૫ છોકરો છે. ૧૧ એવો છોકરો બહુ વિદ્વાન થવાનો નથી. ૧૨ તમને સિક્કા ફરવાનું મને ઘણું મન થાયછે. ૧૩ આ લોટમાં ઘણો ભેજ છે. ૧૪ તે વખતે તે બહુ ઘરડો થઈ ગયેલો હતો. ૧૫ તાવથી હું બહુ નબળો થયોછું. ૧૬ દાંતના દરદથી હું બહુ દુઃખી થાઉંછું (I am). ૧૭ આજ ઘણો તાપ પડેછે (is). ૧૮ હા આજ બહુ ગરમી છે. ૧૯ બધા ૧૦ માણસની બુદ્ધિ કરતાં ધમિરની (બોધપાઠ ૧૩ જુઓ) ઘણાજ છે. ૨૦ આ રસ્તો ઘણો ટૂંકો છે. ૨૧ પેલા કરતાં આ ઘણો ટૂંકો રસ્તો છે. ૨૨ આ કલમ ઘણી ટૂંકી કરી નાંખીછે. ૨૩ તે પહેલો ઘણી ટૂંકી હતી. ૨૪ મારી લાકડી ઘણી લાંબી છે. ૨૫ તમારાથી તે ઘણી લાંબી છે પણ તમારી મારી કરતાં ઘણી મજબૂત છે. ૨૬ પોતાની (one's) ચોપડી ૧૫ ઝોલી તેના કરતાં ગાજો દેવી એ બહુજ ખરાબ છે. ૨૭ જૂઠું બોલવું એ કરતાં ન બોલવું ઘણું સાઈ છે.

૧૭

જુલ કાઠવી :—

1 He is a much aged man, but he is very stronger than his more younger brother. 2 Farmer is very exposed to the sun. 3 The sun is very more large than the earth. 4 This exercise is easy than last but more longer. 5 The new rules were very spoken about at first. 6 This expression is not very used by good writers, though it is very much elegant than some classic ones. 7 I am very afflicted with rheumatism. 8 You have been very long ill. 9 He has been very longer at school than you, but knows more little English.

બોધપાઠ ૨૨.

ENOUGH.

૮૧) Enough જોઈએ એટલું, યસ. વિશેષણને enough લાગે ત્યારે તે વિશેષણની પાછળ આવેછે, જેમકે, Good enough જોઈએ એટલું સારું, ઠીક.

૮૨) નમૂના—તમે ઘણું વાંચ્યું, ચોપડી બંધ કરો. You have read enough, shut the book. લંબાઈમાં ફોટડી ઠીક છે The room is long enough (જોઈએ તેટલી લાંબી છે). ઘર બંધાય એટલા પૈસા મારી પાસે નથી I have not enough money to build a house. આટલા કાગળે પૂરું ન થાય There is not enough paper.

૮૩)

અભ્યાસપાઠ ૨૫.

ઉતાવળ કરવી to make haste, કાળજી રાખવી to take pains. મને થોડે આલેછે a little is enough for me.

૧ આ કાગળ ટૂંકા છે. ૨ મારે સારું તે જોઈએ તેટલો લાંબો છે. ૩ કાગળ લાંબો તો છે પણ જોઈએ એટલો લાંબો નથી. ૪ જ્યારે ખૂબ રમી રહો (ત્યારે) નિશાનમાં આવજો. ૫ બે છોકરા બેસે એટલી જગ્યા નથી. ૬ જગ્યા નથી. ૭ મારા ખડિયામાં શાહી થોડી છે, ૫ અને તમારી પાસે મારા કરતાં થોડી છે. ૮ નહિ, મારી પાસે જોઈએ એટલી છે. ૯ ત્યારે તમને થોડીએ આલેછે પણ મને તો ઘણી જોઈએ (want). ૧૦ એક કાગળ લખાય એટલી શાહી છે પણ બે લખાય એટલી નથી. ૧૧ ઘણું બોલ્યા હવે બેસો. ૧૨ કેમ ઉતાવળ કરોછો, વખત ઘણો છે. ૧૩ આ કાગળ લખતાં (in writing) તમે બરાબર ૧૦ કાળજી નથી રાખી. ૧૪ છેવટે સ્વર્ગમાં જવાય (if we get) તો યસ છે.

૮૪)

અભ્યાસપાઠ ૨૬.

આ વાક્યો શુદ્ધ છે પણ એને ફેરવીને દરેકમાં enough આવે એવાં બનાવો.

1 You have too little patience. 2 Two hours are not sufficient to read the whole book. 3 The table is too short. 4 You have too little ink in your pen. 5 The table is not too short. 6 He is too bad a boy for your company. 7 What ink I have will do for one, but it will not do us both. 8 The ink is not too thin. 9 Did I not tell you you were too young? 10 That was a year ago; I am now sufficiently old. 11 There are not sufficient provisions in the city.

બોધપાઠ ૨૩.

Too.

૮૫) Too જોમએ તેથી વધારે કે એાકું બતાવવામાં વપરાયછે. એનો અર્થ વધારે થાય પણ વધારેમાં અને too માં એટલો ફેર છે કે વધારે મુકાબલો કરવાના કામમાં આવે, પણ too ન આવે; જેમકે આ ઘરથી પેલુ વધારે ઊંચું છે. That house is (too high નહિ પણ) higher than this. વળી બહુને ડેકાણે too ન આવે, જેમકે, કાલે “હુ ગરમી હતી. Yesterday was (too નહિ પણ) very warm. જોમએ તે કરતાં વધારે એજ too નો ખરો અર્થ થાયકે, પણ ગુજરાતીમાં જોમએ તે કરતાં વધારે એ શબ્દ ઘણુંકરીને અભ્યા-હાર્ય રહેછે, જેમકે. આ લાકડી ચાન્થે? ન આવે, ટૂંકી છે. Will this stick do? No, it is too short.

૮૬) નમૂના-એવા સારે છોકરે જૂઠું ન બોલે. He is too good a boy to tell a lie (જૂઠું બોલવા સારે એવો છોકરે જોમએ

તે કાતાં આ મારો ઠાકરો છે). આટલી ગ મી મારાથી બચાવી નથી.
It is too hot for me to bear. આટલે ન થાય. There is
too little. આટલાંમ્મે ન થાય. There are too few.

(૮૭)

અભ્યાસપાઠ ૨૭.

થોડું (જેઈમ્મે તેથી થોડું) too	ધાલવું to put
little	જાણવું to know, to think
ધણું (જેઈમ્મે તેથી ધણું) too	આટલુંજ છે ? Is this all ?
much	વધારે more
પાઠિયું a board	મારી ઉમર નામ્મી છે I am
મારા કામનું of use to me	young
અહં-અરેઅરં indeed, verily	કથા a story
તોપણ yet	નોકર રાખવો to take into
જડવું to fasten (on, to)	one's service
ઠાઠ વાયછે it is cold	જન્યું ન જોયું કરવું to overlook
બહાર out	વખત ગુમાવવા to waste time
ગુંચવણ બરેણું involved	

૧ પાઠિયું મારા કામનું નથી, તે ટૂંકું છે. તમે પાઠિયું બહુ ટૂંકું કર્યું.
૨ હા, ટૂંકું અરં. પણ મેંથી વધારે ટૂંકું નથી, તોપણ બાંતને જડવા
સારું ટૂંકું પડેછે (is). ૩ અટવી ઠાઠ પડેછે કે મારાથી બહાર જવાનું નથી.
(I cannot). ૪ આટલું ગુંચવણ બરેણું વાક્ય હું સમજી શકતો નથી.
૫ ૫ આપો લાંબા અને કઠણ શબ્દ પહેલી ચોપડીમાં લખાવો નહોતો. ૬
આ છોકરો બાણેછે કે તેની મેન હવે નિશાળે જવા જાયડી નથી. ૭ તે
માણસ હવે નિશાળે જવા જાયડો નથી. ૮ આ પરચર હાથે ઉપાડવા જે-
વરો નથી. ૯ આ કલમ ટૂંકી પડેછે. ૧૦ મને થોડી શાહી આપે.
૧૧ બસ, બસ, (Stop, Stop.) મને ઘણી થઈ. ૧૨ તમારી પાસે
૧૦ ચોપડીઆ ઘણી છે: અટવી બાંતને શું કાશો ? ૧૩ કથા અમી લાં-
બી છે કે એક દિવસે ન વંચાય. ૧૪ આટલુંજ લખાવું છે ? ૧૫ આટલું

તો થોડું પડ્યે. ૧૬ થોડું પડ્યે તો વધારે આવીશ. ૧૭ આ વર્ગમાં ૫-
મીસ છોકરા છે મટિ આટલા ખડિયાએ ન થાય. ૧૮ મને નોકર
રાખશો? ના, તમારી ઉમર ઘણી નાની છે. ૧૯ પરમેશ્વર એટલો
પવિત્ર છે કે પાપને જોયું ન જોયું કરતો તથા. ૨૦ છોકરાઓએ ૨૫-૧૫
તમાં ઘણાજ વખત યુમાવવો એ આવું છે. ૧૬

૮૮)

અભ્યાસપાઠ ૨૮.

આ વાક્ય શુદ્ધ છે પણ એને ફેરવોને too આવે એવાં બનાવો.

1 You are not old enough. 2 You have not enough
ink. 3 I have plenty of ink but not enough of paper.
4 So noble a boy would not do a mean thing. 5 He
is not tall enough to reach so high. 6 I am so old
I cannot study. 7 He is so lazy he will not work.
8 So old a man cannot bear much cold. 9 This is not
enough cloth to make a coat. 10 He had so little
salary that he was not able to support his family.
11 You read so low I cannot hear you here. 12 You
have not read enough for the examination. 13 He
did not study long enough to pass the matriculation
examination. 14 A boy so unprepared should not
go to Bombay.

બોધપાઠ ૨૪.

No, Not.

. ૮૯) No (નિશ્ચય) = કોઈ નહિ, જેમકે, This boy has no
book, આ છોકરા પાસે કોપડી નથી, કે કોઈ કોપડી છે નહિ. No
(ક્રિયાવિશેષ) નિષેધાર્થ જવાબમાં એકલો આવે, જેમકે Has
he a book? No = ના.

૯૦) Not નિષેધાર્થ ક્રિયાવિશેષણ (ન, ના, નહિ, મા) સાથે ક્રિયા-
પદ હોય તો અંગ્રેજીમાં તે નિષેધાર્થ ક્રિયાવિશેષણનો તરજુમો not થાય-
છે. Has he a book ? No. અથવા He has not.

ઉદાહરણ.—કોઈ આવશે નહિ (Any one will not come.
એમ નહિ પણ) No one will come. બાળક કરતાં આ છોકરાને
વત્તી અકલ નથી. This boy has no more sense than a
child. પથ્થર કરતાં એનાથી વધારે તરાતું નથી. He can no-
more swim than a stone.

૯૧)

અભ્યાસપાઠ ૨૬.

પાઠ a lesson	તૈયાર કરવું to prepare
ઊંટ a camel	કંઈ નહિ nothing
પેન a slate-pencil	ચાલવાનું મન a wish to walk
કંઈ something	ઠીઠ very well
તૈયાર ready	કેમકે because

૧ આ છોકરા પાસે સ્લેટ નથી. ૨ તેની પાસે સીસાપેન છે ? ૩ ના,
તેની પાસે નથી. ૪ તમે આપો ? ૫ ના. ૬ તમે નથી આવતા ?
૭ ના, હું નથી આવતો. ૮ મહેતાજી રજા નહિ આપે (will give)
કેમકે તમે પાઠ તૈયાર કર્યા નહોતા. ૯ કેમ તૈયાર કરું (could) ? ચોપડી
૫ નહોતી (I had). ૧૦ હાલ ચોપડી છે કે ? ૧૧ ના. ૧૨ તેની પાસે વ્યાક-
રણ ના. ૧૩ ત્યારે તે વ્યાકરણ કેમ શીખ્યું ? ૧૪ ઊંટ વ્યાકરણ શીખે તો તે
વ્યાકરણ શીખે. ૧૫ એમ કેમ ? (What do you mean ?) ૧૬ કેમકે
(I mean-તેનામાં ઊંટના જેટલી અકલ નથી. ૧૭ તેની પાસે ચોપડી
નથી, સ્લેટ નથી, પેન નથી, કંઈ નથી. ૧૮ ત્યારે શીખવાનું મન
૧૦ નથી એમ કહોને (Then you should say he has). ૧૯ ઠીક.
ત્યારે ઊંટના જેટલું શીખવાનું મન નથી. ૨૦ કોઈ છોકરો હજી આવ્યો
નથી. ૨૧ આમાં મેં કંઈ પાઠ તૈયાર કર્યો નથી. ૨૨ સારો છોકરો
૧૩ જુઠું બોલે (use would) નહિ. ૨૩ સારો છોકરો કંઈ જુઠું બોલે નહિ.

(૯૨)

અભ્યાસપાઠ ૩૦.

નિવેધાર્થ થાય એવું દરેક વ્યક્ત્ય કેરવવું.

1 He has a book. 2 Has he a pen ? 3 Yes, he has a pen. 4 Is there anything to eat ? 5 There is something to eat, if you pay for it. 6 You are ten years old. 7 Is Bombay 60 kos from this ? 8 Yes, the master permits me to go. 9 The teacher will allow you to play after 12 o'clock. 10 The teacher says so. 11 We have books. 12 You can have a book. 13 My writing is as good as yours. 14 I think so. 15 Do you think so ? 16 Yes, I do. 17 Anybody is not here.

બોધપાઠ ૨૫.

વાક્યયોગી THAT ક્યારે ન વાપરવો.

THE OMISSION OF THE CONJUNCTION THAT.

(૯૩) How, why, when, whether, when તથા what એમના આગળ that ન મુકવો જોઈએ.

(૯૪)

ઉદાહરણ.

હું નથી જાણતો કે તે કેમ થાય છે. I do not know how it is done.

તે શું કરવાનો હતો તે તેણે મને કહ્યું. He told me what he was going to do.

તેણે કહ્યું નહિ કે આગમોટ ક્યારે આલવા લાગશે. He did not say when the steamer would begin to ply.

(૯૫)

અભ્યાસપાઠ ૩૧.

વૈદ a doctor, a physician	બ્બેર કરવું to touch the place
દરદી a patient [oneself]	અઠવાડિયું a week
આચરવું to behave, to conduct	ડાક આ નવોટ a mail steamer,
જોતાં રહેવું to observe	the mail
દાખલો a sum	મૃત્યા પછી after death
આડાર્થ stubbornness	જવાબ આપવો પડ્યો to be
લાભ થવો to profit by, to be	responsible to
benefited by	વિચારવું to consider
અધિપતિ an editor	જવાબ આપવો to give an
આંગણું a compound	answer for
છૂપી રીતે ભમવું to lurk about,	ખોટું (ત્રાસ) evil
to prowl about	

૧ વૈદ દરદીને પૂછ્યું કે કી ખબર છે (was). ૨ બાપે કહ્યું કે તું ગહો કે નહિ તે હું હમ શા કહી શકતો નથી, પણ હવે પછી કેવી રીતે આવે છે (આલશે) ત હું જોતો રહીશ. ૩ મને ખબર નથી કે મા'ગ જજવામાં આ પેસા ક્યાંથી આવ્યા. ૪ હું જાણતો નથી કે આ દાખલો કેમ થાય છે. ૫ મને ખબર નથી કે આવી આડાર્થી તેને શું લાભ થતો છે. ૬ મહેતાજીએ કહ્યું કે હું જાણતો નથી કે ગંગાગમ પરિક્ષામાં પસાર થશે કે નહિ. ૭ અધિપતિએ કહ્યું કે કાગળ ફોલ્ડે લખ્યો તે હું જાણતો નથી. ૮ ગર્હ કાત્રે ઝાડી રાત્રે મારા આંગણા આગળ માર્શ છૂપી રીતે ભમતો હતો પણ અંધારાને લીધે (જાડ અંધારામાં) જાણી (to tell) શક્યો નહિ. ૧૦ તે ફોલ્ડ હતો. ૯ હું જાણતો નથી કે વિલાયત જતાં રસ્તામાં આગમોટ ક્યાં ક્યાં બ્બેર કરે છે. ૧૦ હું જાણતો નથી કે આ અઠવાડિયાની ડાક આગમોટ ક્યારે આવશે, પણ ગયા અઠવાડિયાની તો શુક્રવારે આવી હતી. ૧૧. આપણે જાણતાં નથી કે ક્યારે મરીશું, પણ એટલું તો જાણીએ છીએ કે આપણે મરીશું કે નહિ. ૧૨ આપણે સઘળા જાણીએ છીએ કે મૃત્યા પછી ૧૫ આપણે કોને જવાબ આપવો પડશે. ૧૩ પણ ચોગજ વિચારે છે કે જે ૧૬ ખોટું આપણે કીધું છે તેનો જો જવાબ આપીશું.

બોધપાઠ ૨૬.

AT, IN, TO, INTO.

•૯૬) એ, માં, આ પ્રત્યયનો અર્થ કોઈ વખતે ઉપર થાયછે, ત્યારે તેનો તરફમો on અથવા upon થાયછે. વળી માં ને વાસ્તે અંગ્રેજીમાં બે શબ્દ છે in અને to. સ્થિતિની વાત હોય તો in વાપરેછે, અને ગતિની વાત હોય તો to, into વાપરેછે. To = લગણું, સૂઝી, અને into = માંહે.

૯૭) ગામનાં નામને ગૂજરાતીમાં પ્રત્યય ધણી વાર લગાડતા નથી, પણ અંગ્રેજીમાં એમ ન ચાલે. રહેઠાણ બતાવવું હોય તો at, અથવા in વાપરેછે અને કંઈ જવાની વાત કરવી હોય તો to.

૯૮) At તથા in નો ફેર. ગામ અથવા શહેરના ભાગ (પોળ, કબિયું) નાં નામસાથે at (પાસે. આગળ, આગળે,) અને શહેર, જિલ્લા કે, કેશનાં નામસાથે in (માં) આવેછે.

૯૯) In = પછી. કંઈ વાતને ફેટલો વખત થયોછે કે થવાનો છે એવું બતાવવાનું હોય ત્યારે ગૂજરાતીમાં “પછી” વાપરેછે, જેમકે, ત્રણ દિવસ પછી આવીશ. અર્થ અંગ્રેજીમાં in વાપરેછે, I will come in three days.*

૧૦૦)

અભ્યાસપાઠ ૩૨.

પડેલું lying

ખૂણો a corner [straighten

સજડ કરવું, સીધું કરવું to

માંહે ઠોકવું to drive into

હથોડી a hammer

ખીલો a nail

રહેવું to live

ઈરાદો an intention

સૂઝી as far as

* એવે પ્રસંગે in નો અર્થ “at the termination of” (અંતે) થાયછે. In નો આ ઉપયોગ પ્રથમ જોતાં નવાઈ જવો લાગેછે, પણ ગૂજરાતીમાં એને મળતી રીત છે,—ત્રણ દિવસે બર બંધાશે; બે કલાકે કામ પૂરું થશે.

૧ તે મેજ ઉપર છે. ૨ રસ્તે પડેલું મને જડ્યું (I found it). ૩ મારો નાનો ભાઈ ડોટડીને ખુણે બેઠો હતો. ૪ મારી ચોપડી મેજને ખુણે પડેલી હતી. ૫ સુતારે મેજના ખુણા ઉપર ખીલો સજડ કર્યો. ૬ પછી મેં તે પેડીને ખુણે ડોક્યો. ૭ મુતારે હથોડીએ ખુરશીને પાથે ખીલો પ માર્યો. ૮ આ કુંચી તમારી છે? ૯ તે મને રસ્તેથી જડી. ૧૦ ભદ્ર જતાં મને રસ્તે મહેતાજી મળ્યા. ૧૧ તમારે નાકે શાહી છે. ૧૨ માથે પાધડી છે ને પાધડીમાં માયું છે. ૧૩ તમે ક્યાં રહેાછો? ૧૪ હું અમદાવાદ રહું છું. ૧૫ આગળ હું મુરત રહેતો હતો પણ હાલ રાંદેર રહું છું. ૧૬ આ વરસ મુંબઈ જવાનો મારો ઈરાદો છે. ૧૭ તમે ગામમાં જા- ૧૦ બોલો? ૧૮ ના, ફક્ત દરવાજો (દરવાજાસુધી) જહું છું. ૧૯ તમે કહ્યું કે અમદાવાદ રહું છું (You said you lived) પણ અમદાવાદમાં કયે ટેકાણે (part of) રહેાછો? ૨૦ માણેકચોકમાં રહું છું. ૨૧ મુરત જતાં આગળાડી બરચ અટકે છે. ૨૨ દશ દિવસ ઉપર (ago) હું બડોદરે ૧૪ ગયો. ૨૩ વલસાડ હું બે મહિના રહ્યો. હાલ મુંબઈ રહું છું.

બુલ કાઢવી:—

1 I live Rajkote now, but formerly I lived at Bom-
bay. 2 Go in the room and bring me my hat. 3
My turban is in the corner of the table. 4 No I found
it on the corner of the room. 5 The Collector of
Ahmedabad lives at the Bhadra. 6 He studied six
years into the University at Bombay. 7 He is walk-
ing in the room. 8 Let him go in the bazar. 9 Let
him go into the bazar. 10 He put the rupee in a
piece of paper and the paper in his pocket.

બોધપાઠ ૨૭.

FROM, BY, WITH.

૨૦૧ થી=From, by, with.

.From વિયોગ બતાવેછે, જેમકે, હું દૂરથી આવ્યો I came from a distance. from કોઈ વચ્ચે કારણ બતાવેછે, જેમકે, તે ભૂખે મૂચ્યો He died from starvation.

By કર્તા બતાવેછે, જેમકે, તમારાથી આ થયું. This was done by you. વળી વર્તમાન કૃદંતે કરણ કે ગીત બતાવવામાં આવેછે ત્યારે by જુ વાપરેછે, જેમકે, જુઠું બોલવાથી પોતાને ગેરફાયદો થાયછે By telling lies he does himself harm.

With. જે કરણ વિષય (પદાર્થ) હોય તેો with વાપરવું. જેમકે તમે હાથથી કયું. You did it with your hand. વળી વિશિષ્ટ વર્ણન કરવું હોય તેો with કામ લાગેછે. જેમકે, બારણા બંધ છતાં with the doors shut. માથાપર રૂમાલ વીંટાળેલો with a handkerchief tied round his head.

૧૦૨)

અભ્યાસપાઠ ૩૩.

દૂર distant
રોજ every day, daily
ઘેર home, at home
આગગાડી a railway train
છૂંદાઈને મરણ પામવું to be
crushed to death
ઝેર poison

ધારવું to think, to reason
બિડત a farmer, a cultivator
હજી a plough
ભોય the ground, land
તરફેશ a sowing machine
કોદાળી a spade

૧ હું દૂર દેશથી આવ્યો. ૨ સૂરતથી આવ્યો. ૩ ને વિરમગામ જ-
 ઢિંધું. ૪ તમારી પાસેથી આ રૂપિયા મને મળ્યા (received). ૫
 મુંબઈથી (તો) અમદાવાદ સુધી આગળની રેલ જાય છે. ૬ આગળાડી
 તળે તે છુંદાબને મરણ પામ્યો. ૭ સાહેબે અંકુશ વાધને માર્યો. ૮ ઝેરથી
 ૫ તે મરણ પામી. ૯ દરજી સેવથી સંપિછે. ૧૦ કાચબી ખેતર ખેડે છે
 (સહામેદવાપરવા). ૧૧ ખેડુત હાથથી ભાવ ખેડે છે. ૧૨ પછી તરફથી
 ખીજ પાવે છે. ૧૩ નિશ જેથી હું ઘેર જતો હતો ત્યારે રસ્તે મેં સાપ
 મેળો. ૧૪ તેને મેં લાકડીથી માર્યો. કારણકે હું અંધુ ધારતો હતો કે હું
 સાપથી મહેં તેના મરતાં મારાઈ સાપ મરે તે સાહે. ૧૫ ઈશ્વરમાં આં-
 ૧૦ ધનાં અને બહેરાં આ આગળીઓ વડે વાત કરી શકે છે. ૧૬ સૌ કોઈ
 ૧૧ હાથે વતી કામ કરે છે. ૧૭ મજૂર કોઠાની બધને ખાદે છે.

બોધપાઠ ૨૮.

ON, OVER, ABOVE વગેરે.

૧૦૩) Across પાર, આડું. Above ખાજથી ઉપર. Beyond
 ખાજથી આગળ. Off ઉપરથી. Over ઉપર, ઉપર થઈને. Along
 લંબાઈમાં, એના જોડા અર્થ થાય છે. To walk along the
 road. રસ્તે ચાલ્યાં જવું (રસ્તાનો લંબાઈમાં ચાલવું.) તેમ Across
 = એકાદમાં. To go across the road રસ્તે આડું ઊતરવું કે સામી
 ખાજીએ જવું. The book is on the table અને The book is
 over (અથવા above) the table. On નો એવો અર્થ નીકળે છે
 કે એવી મેજને લગતી છે, અને over થી એવું સમજાય છે કે
 એવી મેજ ઉપર ખરી પણ મેજથી અલગ છે.

 To go for some business એમ નહિ પણ to go on
 some business.

૧૦૪)

અભ્યાસપાઠ ૩૪.

રૂપાં small hairs, down
કપાળ the forehead
વાંદરૂં a monkey, an ape
કાગડો a crow, a rook
ફૂંદવું. ફૂંદીપડવું to jump
કારણકે because
હોડી a boat
કિનારો a bank
થડ a steni, a trunk
અર્થ વગરનું nonsense

જમણી ગમ on the right side
ચીડીને દોડવું to run across
કામ business [tion
રેલવે સ્ટેશન the railway sta-
પાછલો પહેર the afternoon
આનગી private
જવા આવાનું of the journey,
travelling
અરચ expenses.

૧ ગોવિંદ કરતાં પેલો પાટીદાર વર્ગમાં ઉપર છે. ૨ મહોં ઉપર નાક હોયિ.
છે. ૩ નાક ઉપર રૂપાં હોયછે. ૪ નાક ઉપર કપાળ હોયછે. ૫ આપણા
માથા ઉપર છાપરૂં છે, અને છાપરા ઉપર વાંદરૂં બેઠાંછે માટે આપણા
માથા ઉપર વાંદરા બેઠાંછે એમ ગુજરાતીમાં ન કહેવાય, તેમ અંગ્રેજીમાં
એમ બોલવું અર્થ વગરનું થઈ જાય. ૬ કાગડા રોજ ઘર ઉપર થઈને ઊ- ૫
ડેછે. ૭ આ મેજ જમીન ઉપર છે. ૮ મેજ ઉપર થઈને હું ફૂંદી પડયો.
૯ નદી પાર જાઉં છું, કારણકે નદીપાર માંડ ઘર છે. ૧૦ અમારૂં ઘર
તમારા કરતાં આંધે છે. ૧૧ હોડી આવે ત્યાંમુઢી નદીને કિનારે કિનારે જા-
ઓ. ૧૨ વાડના થડમાં ને થડમાં આહ્યા જાઓ. ને ત્રાડથી આંધે જમણી
ગમ પગથી આવે તે પકડજો. ૧૩ તેણે મારી ચોપડી ઉપર આડી લીટી ૧૦
દોરી. ૧૪ ચોર રસ્તો ચીડીને દોડી ગયો. ૧૫ કંઈ કામ સાહે મા'ા દોસ્ત-
દારને ત્યાં હું ગયો. ૧૬ કંઈ કામસર મારે રેલવે સ્ટેશનપર જવું છે, માટે
મારાથી પાછલા પહેરના નિશાજે ન આવ્યા. ૧૭ તે કામસર આનદેશ
જવાનો છે તેથી તેણે ત્રણ મહિનાની રજા માગી. ૧૮ તે પોતાના બાપના
કામ સાહે મુંબઈ ગયોછે. ૧૯ સરકારી કામે જશે તો જવા આવાનો ૧૫
અરચ મળશે અને આનગી કામે જશે તો નહિ મળે. ૧૬

બોધપાઠ ૨૬.

AGO, SINCE, તથા TILL, UNTIL.

૧૦૫) Ago = ઉપર, જેમકે, દોઢ મહિના ઉપર A month and a half ago.

૧૦૬) Since ના બે ઉપયોગ થાયછે,—ત્યારપછી, અને ત્યારથી ત અત્યાર સુધી, જેમકે નાતાલ પછી હું એક વખત મુંબાઈ ગયોછું I have been to Bombay once since Christmas. મુંબાઈ ગયો ત્યારથી હું સારો રહ્યો નથી I have not been well since I went to Bombay.

સૂચના—પંદર દિવસથી હું તવિ પડ્યોછું. આવા વાક્યનો તરતજીમો કરવા હાવ તો since 15 days ન આવે. Since નો અર્થ લગભગ કે સુધી કદી થતો નથી. કાળમૂચક નામ સાથે થી, સૂધી, લગભગ, એવા શબ્દોનીનો અર્થ જતાવતો હોય તો અંગ્રેજીમાં શબ્દયો il વગરજ અજાવવું, જેમકે I have been ill of fever 15 days નહિતો during કે for વાપરતો જેમકે I have been ill for 15 days.

૧૦૭) Till, Until નો ઉપયોગ ત્રીજે લખેલાં ઉત્તરરૂપે ઉપરથી થીજવો.

પાઠ તૈયાર કર્યો ત્યાંસુધી તે રમવા જાય નહિ.	He will not go to play till he has prepared his lesson.
ઓપડવીથે નહિ ત્યાં સુધી તે સારો થવાનો નથી.	He will not get better until he takes medicine.

૧૦૮)

અભ્યાસપાઠ ૩૫.

બીતાબો the hot season,	થવા આવડું=લગભગ થવું to be almost
સેંકડો. સૈકું, સૈમે a century	શોષ લાગવો to be invented,
કળા an art	to be discovered
રાજ્ય કરવું to reign	

૧ મને મુંઝાર્થ ગયાને ત્રણ મહિના થયા. ૨ આજથી ૧૮૭૧ વર્ષ ઉપર ઈસુખ્રીસ્ત જન્મ્યો હતો (was born). ૩ તે દહાડા પછી મેં તમને જોયા નથી. ૪ તમને જોયાને ધણા દહાડા થયા. ૫ ધણા દહાડા થયાં મેં તમને જોયા નથી. ૬ સાડાત્રણ વર્ષ સુધી હું અંગ્રેજી શીખતો હતો. ૭ આજ સાડાત્રણ વર્ષ થયાં અંગ્રેજી શીખું છું. ૮ બિનાબો બેઠો (set in) ૫ ત્યારથી હું ફરવા જતો નથી. ૯ આર સૈફા થયાં યુરોપખંડમાં છાપવાની કાળાનો શોધ લાગ્યો. ૧૦ કોલમ્બસે અમેરિકા શોધી કાઢવાને ૩૭૧ વર્ષ થયાં ૧૧ દશ વર્ષ ઉપર હું સૂરત આવ્યો. ૧૨ મુંઝાર્થ છોડવાને મને પંદર વર્ષ થયાં. ૧૩ વિક્ટોરિયા રાણી તા. ૨૮ જુન સને ૧૮૩૮ માં હંજાડના ગાદી ઉપર બેઠાં, માટે તેને રાજ્ય કરતાં ૪૧ વર્ષ થયાં. ૧૪ ૧૦ વિક્ટોરિયા હિંદનાં મહારાણી થયાં તેન ૧૬ વર્ષ થવા આવ્યાંજે. ૧૫ મને અંગ્રેજી શીખ ૧ માંડવાને ત્રણ વર્ષ થયાં ૧૬ ત્રણ વર્ષ ઉપર મેં અંગ્રેજી શીખના માંડ્યું. ૧૭ આ ધર અંધાયાન કેટલાં વર્ષ થયાં તે હું જાણતો નથી. ૧૮ તે પંદર વરસના થયો ત્યાંમૂઘી તેણે સાહેબ લોકનું મહેલું જોયું નહોતું. ૧૯ પંદર વરસનો થયો ત્યાંમૂઘી અંગ્રેજી ભાષાનું નામ પાડ્યું ૧૫ સાંભળ્યું નહોતું. ૨૦ થોડા દહાડા ઉપર તો તમને અક્ષરે પૂરા નહિ તા આવડતા. ૨૧ જ્યાંમૂઘી તમે બધા વિષયમા પસાર થયો નહિ ત્યાંમૂઘી તમને વર્ગ અટાવવામાં નહિ આવે ૨૨ તેની કનેયાએ શરડીના એક ભાગે લીધો ત્યારે બીઠી (==ત્યાંમૂઘી બીઠી નહિ.)

૧૬

ભૂલ કાઢવી :—

1 I am ill since four days. 2 I have felt better since Monday. 3 Since three days I have not seen you. 4 It is not six month ago since I was in Bombay. 5 I have been studying Sanscrit since four years. 6 It is few years ago I began to study Sanscrit. 7 Since five years you were a very little boy. 8 He has gone to Surat since two months. 9 Since how many days have you been here ? 10 It is threo days since I am here.

બોધપાઠ ૩૦.

ક્રિયાપદ. મૂળભેદે નિશ્ચયાર્થનાં ૩૫. ભાગ ૧.

THE VERB. ACTIVE VOICE, INDICATIVE MOOD.

૧૦૯) મૂળભેદ નિશ્ચયાર્થ Active Voice, Indicative Mood.
 (કોઈ વ્યાકરણ ઉપરથી ક્રિયાપદનાં ગુણાં પદાં ૩૫૦ શીખવાં જઈએ.
 નાચે આપ્યાછે તે હૈવર્તકૃત વ્યાકરણમાથી લીધેનાંછે.)

PRESENT TENSE વર્તમાનકાળ.

૧ Indefinite (અનિશ્ચિત ૩૫)	I walk હું ચાલુંછું.
૨ Continuous (ચાલુ ૩૫)	I am walking હું ચાલુંછું.
૩ Emphatic (ભાર ૩૫)	I do walk હું ચાલુંછુંજ.

PAST TENSE જૂનકાળ.

૧ Indefinite,	I walked	હું ચાલ્યો.
૨ Continuous,	I was walking	હું ચાલતો હતો.
૩ Emphatic,	I did walk	હું ચાલ્યોજ.

FUTURE TENSE ભવિષ્યકાળ.

૧ Indefinite,	I shall walk	હું ચાલીશ.
૨ Continuous,	I shall be walking	હું ચાલતો હોઈશ.
૩ Emphatic,		નથી થવું.

૧૧૦) અનિશ્ચિત ૩૫.—દસ્તૂર પ્રમાણે છે કે હમેશા થાયછે
 ગોમ ખતાવવું તે આ ૩૫નું કામ છે, જેમકે The horse eats grass
 (તેને ઘાસ ખાવાનો દસ્તૂર છે—રોજ ખાયછે).

ચાલુ ૩૫.—ખોલતીજ વખતે થાયછે તે ખતાવવાનું આ ૩૫નું કામ
 છે, જેમકે My horse is eating grass હાલ ખાયછે.—ખા-
 વામાં છે.

ભા. રૂપ.— ભાર દેઈને ચોલવું, કે કોઈને મનાવવું હોય તો આ રૂપ કામ આવેછે, જેમકે, The horse does eat grass (આવેછેજ)—બીજાનું મત જીવું હોય પણ હું કહું છું કે ઘોડો ઘાસ આવેછેજ (does eat).

વળી પ્રશ્ન પૂછવાને તથા નકાર કરવાને do વાળું રૂપ વાપરેછે, જેમકે, Did you go to School ? : did not go to school.

પ્રશ્નમાં કર્તા સહાયકારક ક્રિયાવદની પછવાડે આવેછે. Did you walk ? Must you go ? Has the train arrived ?

૧૧૧) સૂચના—ભૂતકાળે I walked અને I was walking આવેછે. વાર, હું ચાલ્યો, અને હું ચાલતો હતો એમાં જે ફેર તેજ ફેર I walked અને I was walking માં છે.

૧૧૨)

અભ્યાસપાઠ ૩૬.

ફૂલ ચુંટવું to pluck a flower	આવતી કલિ to-morrow
માફ કરવું to forgive, to pardon	તારે ત્યાં to your house
વેચાવું લેવું to buy, to purchase	કામે કામ from place to place
લઘુન્યાકરણ a smaller gram-	ભટકવું to wander
સાટું a bargain	ચિતારો a painter
સાટે instead of, in exchange for	ચિત્ર a picture, a painting
બેઠાં બેઠાં sitting there	(ચિત્ર) કહાડવું to paint, to draw
—ની વાત કરવી to talk about	અતક a duck (a drake નર)
સાદું કરવું to exchange	પાઠ a task, a lesson, an exercise

૧ હું રોજ નિશાળે જાઉં છું. ૨ કયાં જાય છે ભાઈ ? (ભાઈને બદલે અંગ્રેજીમાં છોકરાનું નામ લેવું : પ્રેમચંદ લખો ત્યારે). ૩ નિશાળે જાઉં છું. ૪ (સું) પુરૂષોત્તમ કૂલ ચુંટીએ કે ? ૫ હા, પુરૂષોત્તમ (it) ચુંટવું. ૬ પુરૂષોત્તમ, કેમ મારી વાડીમાંથી જલ ચુંટવું ? ૭ હું રસ્તાપર (along)

- ૫ આજનો હતો ત્યારે મેં તેને જોયો. ૮ મારી બૂલ યર્ષ (I did wrong); મારું કરોત્તી, બાઈસાહેબ. ૯ જ્યુઓ ફેટલાં ઘેટાં ખેતરમાં ચરેછે ? ૧૦ હું આખો ત્યારે* (when I—) તમે શું કરતાં હતા ? ૧૧ આ લખતી હતી અને હું વાંચતો હતો. ૧૨ તમારું વ્યાકરણ હું વેચાતું રાખીશ (will). ૧૩ મારા ટેલરકૃત બધુ વ્યાકરણ સારું તમે મને છઠ્ઠી ચોપડી આપશો ? ૧૪ ૧૪ છોકરાં, પેઠાં પેઠાં શી વાત કરેછે ? (મોઘ પાઠ ૫૦ જ્યુઓ.) ૧૫ ચોપડીનું સાદું કરવાની વાત કરીએ છીએ. ૧૬ રોજ એક પાઠ કહેછું, પણ કાલે રજા છે (will be) માટે બે લખી લઈશ. ૧૭ ત્યારે કાલે તારેલાં હું નહિ આવું (આવીશ) કેમકે તું પાઠ લખવામાં હઈશ (=લખતો હઈશ). ૧૮ અરબ લોક ઠામેઠામ બટકેછે. ચિતારો ચિત્ર કઢાડેછે. ૧૫ ૧૬ ચિતારો મારી છાપી કાઢેછે. ૨૦ અતઃ પાણીમાં તરેછે. ૨૧ આ ૧૬ અતઃ શું કરેછે ? ૨૨ તળાવમાં તરેછે

બૂલ કાઢવી :—

1 I am walking two miles every day. 2 What you do there ? 3 I write my English exercise. 4 I write an exercise every day. 5 What you did when I came? 6 I was preparing my paraphrase-lesson ; we are always doing paraphrase two days in the week. 7 What do you then ? 8 What do you in the evening ? 9 How you spend your time after school ? 10 You intend to go anywhere in the holidays ? 11 I not intend to go anywhere. 12 I am liking to stay in Ahmedabad.

હું આખો ત્યારે, એવા વાક્યનું પૂરું ૨૫, જ્યારે હું આખો ત્યારે એવું થાયછે. મૂળરૂપમાં “જ્યારે” પડતા મહેલેછે પણ ઈંગ્લેઝમાં “ત્યારે” (then) પડતા મહેલવાનો હસ્તુર છે. માટે ત્યારેનો તરજુમો અણીખરી વેળાએ “when” થાયછે.

૧૧૩)

આભ્યાસપાઠ ઉ૭.

ભત્રીજે a nephew	ઝેકડું થવું to collect
વર્તણૂક conduct	રમાડવું to amuse
વિવરણ paraphrase	—નો વિચાર કરવો to think of
પાઠ લેવો to hear a lesson	પોતાનું ઘર home
ઠોળું a crowd	

૧ તમારો ભત્રીજો નિશાજે નથી જતો? ૨ કેમ ઝેકડું તું કરેછે? ૩ હું તને કહું છું (કે) નિશાજે જાયછે. ૪ તેની ખોટી વર્તણૂક ઉપર તેના કાકાનું ધ્યાન ગયું (attracted the attention of). ૫ રોજ ફેટલી લીટીનું વિવરણ કરોમો? ૬ હું વિવરણ નથી કરતો. ૭ તમે તો કરોછો કેમકે તે દિવસે હું આવ્યો (હતો) ત્યારે હેડ માસ્તર વિવરણનો પાઠ લેતા પ હતા. ૮ પણ હું હેડ માસ્તરના વર્ગમાં બેસતો નથી, ખીજા* વર્ગમાં બેસું છું. ૯ તમને અમારી નિશાજે આવ્યાને ફેટલા દિવસ થયા? ૧૦ એક મહિનો થયો. ૧૧ અહિંઆ ઠોળું ઝેકડું થશે (will collect). ૧૨ હમણાથીજ (already) ઝેકડું થવા લાગ્યું. ૧૩ હું નથી જાણતો. ૧૪ એક મોટો છોકરો ખીજાં નાનાંને રમાડેછે. ૧૫ મહેતાજી આવ્યા ૧૦ ત્યારે તમે શું કરતા હતા? † ૧૬ અમે રમતા હતા. ૧૭ બેઠા બેઠા તમે શાનો વિચાર કરોછો? ૧૮ અમે પોતાના ઘરનો વિચાર કરીએ છીએ. ૧૯ ફેટલા દિવસ ઉપર તમે ધર મુક્યુંછે? ૨૦ ત્રણ મહિના થવા આવ્યા (અંગ્રેજીમાં, લગભગ almost ત્રણ મહિના છે). સવારે હું પહેલા આવું (if I come) તો તમે ખાટલાપર સૂતા હશે. ૧૫

* ખીજું—અનુક્રમની વાત હોય તો second; “આ નહિ પણ ખીજું” એવો અર્થ હોય તો other.

† જો સવાસમાં મુકરર પ્રસંગની વાત છે તેમાં do થપ નહિ પણ ચાલુ થપ એટલે વર્તમાન કદતે સાધિત થયેલું થપ લાગે.

જૂન કાઢવી:—

What you think about ? 2 I think about why you came not to school yesterday. 3 Why you came not to school yesterday ? 4 I wrote letters to my friends all day yesterday. 5 Why you not wrote to me ? 6 You expected not letter from me. 7 But I say I expected letter from you. 8 I think not you are good correspondent.

બોધપાઠ ૩૧.

૧૧૪) ક્રિયાપદ. મૂળભેદ, નિશ્ચયાર્થનાં રૂપ. ભાગ ૨.

THE VERB, ACTIVE VOICE, INDICATIVE MOOD—continued

PRESENT TENSE વર્તમાનકાળ.

૪ <i>Perfect</i> (ભૂતવત્તમાન)	I have walked હું ચાલ્યો છું.
૫ <i>Per. Continuous</i> (ચાલુ ભૂતવત્તમાન)	I have been walking હું ચાલ્યાં કરતો હતો.
૬ <i>Prospective</i> (ભવિષ્ય વર્તમાન)	I am to walk હું ચાલવાનો છું.

PAST TENSE ભૂતકાળ.

૪ <i>Pluperfect</i> (પૂર્વભૂત)	I had walked હું ચાલ્યો હતો, હું ચાલી રહ્યો હતો.
૫ <i>Pluper. Continuous</i>	I had been walking (ત્યાર પહેલાં) હું ચાલ્યાં કરતો હતો.
૬ <i>Past Prospective</i>	I was to walk હું ચાલવાનો હતો.
૭ <i>Pluper. Pros.</i>	(પૂર્વભૂતપ્રસંગ) I was to have walked (ત્યાર પહેલાં) હું ચાલી રહેવાનો હતો

FUTURE TENSE ભવિષ્યકાળ.

- ૪ *Perfect* (પૂર્વ ભવિષ્યરૂપ)

I shall have walked ત્યાર પહેલાં હું ચાલી રહીશ.

૧૧૫)

અભ્યાસપાઠ ૩૮.

કામ કરવું to work	અધૂરું unfinished
ગોખનું to prepare	રેાળે a tomb
ટોળવું to be split	બાંધવું to build
તે વાસ્તે for that, hence,	જન્મારે a birth, life
therefore	હજી yet

૧ ગામથી હું હમણાજ ચાલી આવ્યો છું. ૨ માર વાગ્યાનું મેં માફ કામ પૂરું કર્યું છે. ૩ આજ તમે શું કર્યું? ૪ આખો દિવસ કામ કરતો હતો. ૫ હમણાજ પૂરું કર્યું. ૬ આવતી કાલે હું દીતાનાથને ત્યાં જવાનો છું. ૭ તમારા આવ્યા પહેલાં હું મારો પાઠ લખી લઈશ. ૮ આવતી કાલે નિશાળનો વખત થયા પહેલાં મારા બધા પાઠ ગોખી પ રહીશ. ૯ મહેતાજી નિશાળે આવ્યા પહેલાં હું વિવરણનો પાઠ લખી રહીવાનો હતો. ૧૦ પણ શાકીયાં સીસી પડીગઈને બધી શાહી જમીન પર ટોળાઈ ગઈ, તેથી it અધૂરો રહ્યો. ૧૧ કાલે હું શાહ આલમનો રેાળો જોવા ગયો હતો. ૧૨ આગળ હું કદી ગયો ન હતો. ૧૩ હું તો હજી નથી ગયો. ૧૪ આજનો કડિયા બાંધવા માંડ્યો, પણ ધર બાંધી રહેલો ૧૦ કયારે? ૧૫ હું યૂરોપ જવાનો છું, એવું યુગીલાલને કહે (અંગ્રેજી માં-યુગીલાલને કહેકે.-) ૧૬ હું જવાનાં હતો પણ મારો કાકા માંદો પડ્યો. ૧૭ મારા કાકાએ આખો જન્મારો વેપારમાં કહાડ્યો છે, પણ આજે તો વેપાર મેલી દીવો છે. ૧૮ છ વાગ્યા પહેલાં હું વાડીમાં અર્ધો કલાક ફરું છું. ૧૯ કાલે તમે મારે ત્યાં આવ્યા તે પહેલાં હું વાડીમાં કરતો હતો. ૧૫

ભૂત કાઢવી :

1 I am ill six weeks. 2 You are always kind to me, Sir, since I have been a boy. 3 I received many a favour from you. 4 Well, Motilal, you just come from school now? 5 Yes, I just came; teacher was keeping

me a long time to-day. 6 After I shall finish my lessons I will go and play. 7 When you came up I was walking a long time. 8 Yes, I remember, you were appearing tired. 9 I was writing two or three letters to-day.

બોધપાઠ ૩૨.

TO WALK ક્રિયાપદનાં રૂપાધ્યાનરૂં કોષ્ટક.

PARADIGM OF THE VERB TO WALK.

૧૧૬) Walk (ચાલવતી ચાલવાતજ ક્રિયા) (PARADIGM OF THE VERB TO WALK).

મૂળભેદ, નિવ્યાય (ACTIVE VOICE, INDICATIVE MOOD).

NAMES OF FORMS. રૂપનાં નામ.	PRESENT TENSE. વર્તમાનકાળ.	PAST TENSE. ભૂતકાળ.	FUTURE TENSE. ભવિષ્યકાળ.
૧ { <i>Indefinite</i> અનિશ્ચિત રૂપ	I walk હું ચાલું છું	I walked હું ચાલ્યો	I shall walk હું ચાલીશ
૨ { <i>Continuous</i> અવ્યય રૂપ	I am walking હું ચાલું છું	I was walking હું ચાલતો હતો	I shall be walking હું ચાલતો હશે
૩ { <i>Emphatic</i> બળ રૂપ	I do walk હું ચાલું છું	I did walk હું ચાલ્યો

NAMES OF FORMS. રૂપનાં નામ.	PRESENT TENSE. વર્તમાનકાળ.	PAST TENSE. ભૂતકાળ.	FUTURE TENSE. ભવિષ્યકાળ.
૪ { <i>Perfect</i> સંપૂર્ણ રૂપ	I have walked હવે ચાલુ છું આજ્યાછું	I had walked હું આજ્યા હતા	I shall have walked (ત્યાર પહેલાં) હું આજ્યા હોજશ
૫ { <i>Perfect Continuous</i> સંપૂર્ણ ચાલુ રૂપ	I have been walking હું આજ્યા કરતો હતો	I had been walking (ત્યાર પહેલાં) હું આજ્યા કરતો હતો
૬ { <i>Prospective</i> અપેક્ષક રૂપ	I am to walk હું આજવાની છું	I was to walk હું આજવાનો હતો
૭ { <i>Pluperfect Prospective</i> પૂર્વ ભૂતપેક્ષક રૂપ	I was to have walked (ત્યાર પહેલાં) હું આજ્યા રહેવાનો હતો

૧૧૭)

અભ્યાસપાઠ ૩૯.

નમૂના પ્રમાણે LOOK ક્રિયાપદનું કોષ્ટક બનાવો.

બોધપાઠ ૩૩.

સહ્યભેદનાં ૩૫.

THE PASSIVE VOICE.

૧૧૮) સહ્યભેદ, નિઋયાર્થ (Passive Voice, Indicative Mood).

વર્તમાનકાળ.

૧ I am taken	હું પકડાઉં છું કે પકડાએલા છું.
૨ I am being taken	હું પકડાઉં છું.
૪ I have been taken	હમણાજ હું પકડાયો છું.
૬ I am to be taken	હું પકડાવાનો છું.

ભૂતકાળ.

૧ I was taken	હું પકડાયો.
૨ I was being taken	હું પકડાવામાં હતો.
૪ I had been taken	(ત્યાર પહેલાં) હું પકડાયો હતો.
૬ I was to be taken	હું પકડાવાનો હતો.
૭ I was to have been taken	(ત્યાર પહેલાં) હું પકડાઈ રહેવાનો હતો.

ભવિષ્યકાળ.

૧ I shall be taken	હું પકડાઈશ.
૪ I shall have been taken	(ત્યાર પહેલાં) હું પકડાએલા હોઈશ.

૧૧૯) સહ્યભેદથીજ પાસિવ વાકસનો તરજુમો થાય એવું ન જાણવું. ગૂજરાતીમાં ક્રિયા સહેવાને અર્થે સહ્યભેદનો થોડો ઉપયોગ થાય છે, પણ અંગ્રેજીમાં પાસિવ વાકસે ક્રિયાપદ વાસ્તવાનો ઘણો આગ છે, જેમકે, મહેતાજીનું માન તેના બધા છોકરા રાખે છે, The teacher is es-

teemed by all his pupils. આ મારા લખેલા અક્ષર છે These letters were written by me. નીચા ઝાડને ઓડવા કહેછે A low tree is called a bush.

૧૨૦)

અભ્યાસપાઠ ૪૦.

ડાકના કાગળની પેટી a letter box	યંત્ર a machine
આવૃત્તિ an edition	ચાલવું to move
મારવું to beat	પાયો a foundation
ઢાંકવું to cover	અસવું to give way
દુઃખ misery	ધર આગળ પહોંચવું to reach
ધણુંકરીને for the most part	a house
ગળવું to swallow	લાંચ ખાવી to take a bribe

પાસિવ વાઈસ વાપરીને તરજુમો કરો.—૧ આ ડાકના કાગળની પેટીમાં રોજ એક હજાર કાગળ નખાયછે. ૨ માં ધર અંધાયછે ૩ હું કે-ળવણી લઉં છું. (I—educated). ૪ હોપકૃત વ્યાકરણની બીજી આવૃત્તિ છપાવવાની છે. ૫ (If) આ રસ્તે જઈ (તો) લોક તને મારશે. ૬ વાદળોએ ચંદ્રમાને ઢાંકી દીધો હતો ૭ જલદી રાડ. નહિતો તારી અગાડિ ગોપાળ બધી બરડી ખાઈ જશે (=ગોપાળથી ખવાશે) ૮ ખૂર્ચ ગયા પહેલાં હું બધા કાગળ લખી રહીશ (=માથથી લખાઈ રહેશે). ૯ એ-વા છોકરાને બધા લોક ચાહેછે. ૧૦ આપણું મુખ કે દુઃખ ધણુંકરીને આપણા હાથમાં રાખેલું છે. ૧૧ યંત્રને જમ ચલાવીએ તેમ ચાલેછે. ૧૨ આ ચોપડી હું કદી વાંચીશ નહિ. ૧૩ ધર બાંધતા હતા ત્યાં પાયો ખસી ગયા. ૧૪ મેં વીસ ફૂલ તોડ્યાં છે. ૧૫ સાવ જંદરને ગળતો હતો એટલામાં (When—) હું આવી પહોંચ્યો. ૧૬ હું તે ઘેર આગળ પહોંચ્યો નહિ એટલામાં તો સિપાઈ આગપર પાણી નાખતા હતા. ૧૭ હું જાણતો નહોતો કે અદેખાઈ તારું લોહી સૂકાવી નાખે. ૧૮ આજ અમે નવી ૧૫ ફૂકાન માંડીશું. ૧૯ હજારી બેતર બેડાયછે. તેણે લાંચ ખાધી છે. આ વર્તમાનપત્ર મેં વાંચ્યું છે. ૨૦ છ મહિના થયાં હું આ રોગથી પીડાઉં છું. ૧૭ (Present Perfect Form).

૧૨૧)

અભ્યાસપાઠ ૪૧.

Active Voice અને Passive Voice.

નીચલાં વાક્યોને પાસિવ વાંચસનાં રૂપ આપો —

1 All persons esteem an honest man. 2 The teacher praises the diligent scholar. 3 We love our parents. 4 I have passed over many errors. 5 His father often blamed him. 6 Her mother has often told him so. 7 They could have learned their lessons. 8 You will see them to-morrow. 9 We inhabit a beautiful country. 10. We love our country. 11 We ought to love our country. 12 The king promoted the captain. 13 Milton wrote Paradise Lost. 14 Who wrote Paradise Regained ? 15 England has produced many great poets. 16 The river will have overflowed the fields in two days. 17 I was to have learnt the sixth exercise. 18 The head master has promoted me to the fourth class. 19 The reason is that before the examination I had learnt my lessons well.

૧૨૨)

અભ્યાસપાઠ ૪૨.

આ વાક્ય આક્રિય વાંચસનાં રૂપમાં આણો.—

1 Children are maintained and clothed by their parents. 2 The war has been carried on by them for many months. 3 The good of the ryots is jealously guarded by the sarkār. 4 The mangoes have all been eaten by the boys. 5 The guavas had been stolen by

the children. 6 The girl was to have been beaten by her mother. 7 The boy was to have been whipped by his father for telling a lie. 8 Cotton is exported from India to England. 9 The prisoners could have been released by the Government, but they had not been recommended by the jailor. 10 The house was rented by them for a month. 11 The ship would have been carried by the wind to sea, had the anchor not been dropped. 12 The lesson must be learnt by you. 13 The lesson will have been written by me before it will be asked for by the teacher.

બાંધપાઠ ૩૪.

સહ્યભેદ તથા શક્યભેદ.

THE PASSIVE VOICE AND THE POTENTIAL MOOD.

૧૨૩) અંગ્રેજીમાં સકર્મક (transitive) ક્રિયાપદનોજ સહ્યભેદ થાય. પણ ગુજરાતીમાં ફરકોઈ જાતના ક્રિયાપદનો સહ્યભેદ બનેછે. જેમકે, જવાયછે, આવશે થવાનું નથી. પણ એવું જાણવું જોઈએ કે ક્રિયાપદનો મુળભેદ જો સકર્મક ન હોય તો તેના સહ્યભેદનાં રૂપનો અર્થ ક્રિયા સહ્યવાનો તદ્દિ પણ ક્રિયા થઈ શકવાનો થાયછે. તે ઉપર નજર રાખીને દેહલાક વૈચકરણોએ આ બેઃનું નામ શક્યભેદ ઠરાવી રાખ્યુંછે.

૧૨૪)

ઉદાહરણ.

મારાથી આ રસ્તે જવાનું નથી=હું I cannot go by this road.

આ રસ્તે જઈ શકતો નથી.

તારાથી બારણે પેશાશે=તું બારણે Thou wilt be able to enter
પેશી શકશે. in by the door.

મારાથી કામ કરાવું નહોતું=હું કામ I was not able to work.

કરી શકતો નહોતો.

૧૨૫) શકવું can, to be able. Can નાં બિજ રૂપ થાયછે can અને could. તેનાં રૂપ ખુદે ત્યાં be able વાપરવું.

૧૨૬)

અભ્યાસપાઠ ૪૩.

દાઢ a molar tooth	આણુવું to bring
અનાજ grain	પૂરં completely
આવવું to chew	ગોળ treacle
છાનું રહેવું to be silent, to sit still	ટોપરં a cocoanut kernel
વહવું to endure	કરડું strong
કેરી a mango	સામું જોવું to look at
મારાથી જેટલું થાય all I can	એક the same
મારાથી જેમ થાય in any way,	સગો ભાઈ a brother
in every way I can	સગી બેન a sister

૧ દાઢો વડે અનાજ ચવાયછે. ૨ આ રીટલો મારાથી ચવાતો નથી. ૩ કાન વડે આવશુથી સંભળાયછે. ૪ તે છોકરાથી છાનું રહેવાનું નથી. ૫ આવણો દેશ ગૂજરાત કહેવાયછે અને આવણે ગૂજરાતી કહેવાઈએ છિયે. ૬ તમે જાઓછો તેમ મારાથી જાપાય નહિ તો. ૭ તમારાથી જાપાયછે તેમ મારાથી નથી જાપાતું. ૮ તમે જાખું તેમ માગથી ન જાપાત. ૯ કેરીઓ બજારમાં વેચાયછે. ૧૦ આ દુઃખ મારાથી ૫ વેઠાનું નથી. ૧૧ તમારાથી તેમને જેમ મદદ કરાય તેમ કરવી. ૧૨ જેટલી સંખાળ તમારાથી લેવાય તેટલી લેવી. ૧૩ આજ્ઞેલિયાથી મુંમાઈમાં ઘોડા આવેછે. ૧૪ ઘોડો આવયોછે. ૧૫ ગોળ, શેરડી. નેટોપરાંવતી કુંઈ ધર બંધાય નહિ. ૧૬ મૂરજનું આજવાનું એવું કરડું છે કે તેના ૧૦ સામું જોવાનું નથી. ૧૭ નાનું બાજક રડતું કેમ મેઝાય? ૧૮ એક માળાપનાં છોકરાં તે સગાંભાઈબેન કહેવાય.

૧૨૭)

અભ્યાસપાઠ ૪૪.

નીચનાં વાક્યમાં જે મૂળભેદ (active voice) નાં હિયાપદ છે તેમના વાક્યના અર્થમાં ફેર કર્યા વગર સહભેદ (passive voice) કરો, જેમકે,
John loved Robert; Robert was loved by John.

1 He struck me. 2 His horse threw him. 3 He called me. 4 I rang the bell. 5 She praised our work. 6 The warm rays of the sun melt the snow. 7 He takes portraits very correctly. 8 She reproved us for being so late. 9 I recognised him in the distance. 10 Britannia rules the waves. 11 I saw him on the battle eve. 12 Sir Christopher Wren built the St. Paul's. 13 Who gives us all we have? 14 The dawn awoke us. 15 Dr. Livingstone has explored a large part of Africa.

૧૨૮) નીચેનાં વાક્યમાંનાં સહભેદ હિયાપદને મૂળભેદનાં રૂપ આપો.

1 The bread was baked by her. 2 She is not envied by us. 3 Some songs were being sung by us. 4 We were seen by him. 5 They were delayed by the flood in the river. 6 Some seeds were sown by our gardener. 7 William the Second was killed by Walter Tyrrel. 8 We were gladdened by the sight. 9 The man was bitten by a snake. 10 He is admired by them. 11 She was beloved by all who knew her. 12 The ship was tossed about by the waves. 13 He is beloved by all. 14 The English were conquered by the Normans. 15 The ship was borne along by the billows. 16 Taxes are imposed by all governments. 17 Peace was concluded.

૧૨૯) કોષ.

THE VOCABULARY.

અગત્યનું important, needful	અલ્યા I say
અગાઉ formerly	અઝો a razor
અંગૂઠો thumb	
અનન્ય નેત્રું curious, wonderful	આ this one here
અંજીર a fig	આકાશ the heavens
અઠવાડિયું a week	આગ fire
અઠી two and a half	આગગાડી a railway train
અદેવાઈ envy	આંગણું a compound
અદેવાઈ કરવી to envy	આગળ at
અધિપતિ an editor	આધાર રહેવું to forsake, to renounce
અધૂરું unfinished, incomplete	આ જગજીવન Jaggiwan here
અનાજ grain	આજથી from to-day, henceforth
અનીતિચાન immoral	આજે મેં જોયું I never saw — before
અપાતવું to get	આજે મેં સાંભળ્યું I never heard — of before, I never heard before of
અભ્યાસ કરવો to learn, to study	આટલું is this all ?
અપૂર્ણ imperfect	આડાઈ stubbornness
અર્થ વગરનું nonsense	આણવું to bring
અર્ધ a half	આપ you, Sir
અર્ધી a half-rupee, an eight-anna piece	

આપણુ દરેક જણ every one	ઊંટની ગોવાળણી a woman
of us	who herds camels
આપનો your, Sir	ઊતરવું to come down, to
આપવું to give, to give away,	go down
to lend, to let have	ઊંધું upside down
આડીસ an office	ઊનાળો the hot season, sum-
આબરૂદાર worthy, honour-	mer
able	ઊભું થવું to stand up
આ રહ્યું here it is	ઊભું હોવું to be standing
આવતી કાલે to-morrow	ઊલટું on the contrary
આવવું to come, to come	
up	એક the same
આવૃત્તિ an edition	એકજ but one
	એકઠું થવું to collect
ઇનામ a prize	એકવડું single
ઇનામની ઓપડી a prize-book,	એક વર્ષની ઉમરનું one year old
a book got as a prize	એક વેળાએ one time, once
ઇરાદો an intention	એટલામાં at that moment,
	just then
ઉતાવળ કરતી to be in a hurry,	એમજ the same
to make haste	એણું what do you mean by?
ઉતાપળથી quickly, fast	(with a present parti-
ઉદાર liberal, charitable	ciple)
ઉદ્વત insolent	
ઉદ્યોગી diligent, industri-	ઓછું less
ous, energetic	ઓટ the ebb, low water
ઉપર on, upon, in	
ઊંઘી જવું to go asleep	કાઠમા ટંટા quarrels and
ઊંટ a camel	brawls
	કંજુસ a miser

કઠણ hard	કામની useful
કડિયો a mason, a brick-layer	કામમાં આવવું to be useful to be employed
કથરોટ a tray	કારણ કે because
કથા a story	કાળજી રાખવી to take pains
કદી નહિ never	કિનારો a bank
કંદોઈ a confectioner	કીમત price
કનેથીએ from	કીમતવાન, કીમતવાન valuable
કપાળ the forehead	કુકર્મી vicious, immoral
કમ્બલ કરવું to agree to, to confess, to promise	કુટુંબ a family
કમ્બલ નહિ કરવું to reject	ફૂંટવું to jump
કરેકું strong	ફૂટી પડવું to jump
કરીને called	ફૂડફુરિડું a pulpy
કલમ ધડવી to mend a pen	ફૂંઓ a well
કહેવાવું to be called	કેમકે because
કહું told	કેમ થવું how to be done
કળા an art	કેરી a mango
કાંઈ something	કેવું what
કાંઈ નહિ, કાંઈજ નહિ nothing	કોઈજ નહિ no one, nobody
કાગડો a crow, a rook	કોઈનું હોવું to belong to some one
કાચ a pane of glass, a pane	કાઢણી a spade
કાચને લાકડી મારવી to throw a stick at a pane of glass, to strike glass with a stick	અડકી મૂકવું to pile up
કાઢવું to take out [paint]	અવનું important
કાઢવું (ચિત્ર) to draw, to	અરચ expenses
કામ a business	અરાચ bad
કામ કરવું to work	અરાચ કરવું to dirty, to ruin
	અરાચ થવું to be dirtied

અશય ઘીતે આલવું to conduct oneself badly	ગાળ દેતી to use abusive language
અગ મનથી with all (one's) heart	ગીત a song
અરે (= અરેઅરે) indeed, verily	ગુંચવણ બરેલું involved
અચવું to give way	ગુસ્સે angry
અસેડવું to move, to shove (ઘવ)	ગામવું to prepare
અસેડીને પાડવું to push off	ગોરૂ a bull
આગ્રે from eating	ગોત્ર treadle
આતણી private	ગોળી a ball, a bullet
આઠી vacant, empty	ઘણા, ઘણી, ઘણું many
આવાનું food	ઘણા many, several
ખીબો a nail	ખણું (જોઈએ તેથી) too much
ખુશી pleased	ખણું કરીને for the most part
ખૂણું a corner	ખણો ખણી, ઘણું much
ખૂબસુરત handsome	ઘર આગળ પહોંચવું to reach a house
ઝેડવું to plough, to till, to cultivate	ઘર home, at home
ઝેડુત a farmer, a cultivator	ઘરેણું an ornament
ઝાડું (નામ) evil	ઘાતવું to put
ઝરીઝા poor, humble, gentle	ઘેવું stupid, foolish
ઝળવું to swallow	ઝકલી a hen-sparrow
ઝાડી the railway station, the train	ઝકલો a cock-sparrow
ઝાતી શીખવવું to teach to sing	ઝપ્પુ a penknife
ઝાંધી a druggist	ઝરવ to graze, to eat grass
	ઝહાવું to love, to like, to wish. to be fond of
	ઝાકડી a situation
	ઝાંચ a beak, a bill

આલવાનું મન a wish to walk	જગા a place, a situation
આલવું to behave, to conduct oneself, to move, to do	જડવું to fasten (on, to)
આવવું to chew	જણાવવું to make known, to declare
ચિતારો a painter	જતન કરવું to take care of
ચિત્ર a picture, a painting	જન્મ birth
ચીર્ણે દોડવું to run across	જમણી ગમ on the right side
ચૂકી જવું to miss	જમવું to eat, to dine
ચોખ્ખા rice	જમવું (રાકર્મક) to have to dinner
ચોખ્ખું pure, clean	જમવું (અકર્મક) to dine
ચોપડી a book, a work	જરા જોવું to look on a little
ચોમણું a square piece, a cake	જરૂરનું important, urgent
છબી a likeness, a picture	જવા આવાનું of the journey, of travelling
છાત્ર a roof	જવાની રજા leave to go
છૂંદાઈને મરણ પામવું to be crushed to death	જવાબ આપવો } to answer
છૂપી રીતે જામવું to lurk about, to prowl about	(કર્મનો) } for, to be
છેલ્લી વખત last	જવાબ આપવો } responsible to
છેવટ at last	પડવો } ble to
છોકરો a boy, a son	જાણતો હશે likely knows
છોકરામાંનો કોઈ some one of the boys.	જાણવું to know, to think
	જીવ a creature
	જુદું different
	જૂઠું (નામ) a lie
	જૂઠું બોલવું to tell a falsehood, to tell a lie અથવા lies
જક obstinacy	જૂઠો a liar, a story-teller
જમી obstinate	જેટલાં—તેટલાં as many as
જંગલી wild	

જેટલું—તેટલું as much as	ડૂબી મરવું to be drowned
જેમ—તેમ as—as	ડોળો the pupil
જેવડું—તેવડું as large as	ઢાંકવું to cover
જેવું—તેવું as, like	ઢોર cattle
જોડો a shoe	ઢોળ ચઢાવવો to gild
જોતા રહેવું to observe	ઢોળાવું to be spilt
જોતું ન જોતું કરવું to overlook	
જ્યાં ત્યાં wherever	તજવું to forsake, to re- nounce, to lay aside
ઝાડી a forest	તંદુરસ્તી health
ઝાલીને caught and	તરજુમાનો પાઠ કરવો to do translation
ઝેર poison	તરફ જોવું to look at
ઠાઠ વાયછે it is cold	તરફીશું a sowing machine
ટૂંકું કરેલું shortened	તસુ an inch
ટેવ a habit	તળાવ a pond
ટોચું a cocoanut kernel	તળે at the bottom
ટોણું a drove, a herd, a crowd	તાણવું to pull, to draw
	તાપ heat
ઠઠ a crowd	તાર ત્યાં to your house
ઠાઠેઠામ from place to place	તીજું sharp
ઠીક proper, nice, very well, well	તુરત just now, immediately
ટોકવું to beat, to thump	તેજવાણું sharp
	તેડાવવું to send for
	તેથી therefore
ડાક આમબોટ a mail steamer, the mail	તેની બૂમ છે it is wrong of him
ડાકના ડાગળની પેટી a letter- box	તેમની પાસે beside them
	તેમનું their

તેવાસ્તે for that, hence,	દાણો a grain
therefore	દાળ pulse
તૈયાર ready	દુકાન a shop
તૈયાર કરવું to prepare	દુઃખ misery
તોડવું to break	દુઃખી afflicted, miserable,
તોપણ yet	unhappy
તોરો a gold border	દુષ્ટ wicked
	દૂર distant
થડ a stem, a trunk	દૂરખીન a telescope
થવા આવવું (=લગભગ થવું) to	દેડકું a frog
be almost	
થવું to be caused by	ધંધો a trade
થી લઈજવું to take from	ધન wealth
થોડું (ભેદ/અંતેથી) too little	ધારવું to think, to reason
	ધિક્કારવું to hate
દયા mercy	ધોળો ભાગ the white
દયા કરવી to have mercy on	
દયા આવવી to be sorry for	નકામી useless
દયા રાખવી to be kind to	નક્કર solid
દયાળુ merciful, kind	નબળું weak
દરદી a patient	નવાખા a nabob
દરરોજ નિશાને આવવું to be	નવા જેવું almost new
regular in one's attend-	નાખીદેવું to throw away
ance	નાખુશ displeased
દરેક જણ every one	નાખુશી displeasure
દાઅબો a sum	નાટક a play
દાઉમ a pomegranate	નિર્દય કામ a cruel action
દાઠ a molar	નિશાનમાં અથવા નિશાને ભણવું
દાઠનું દરદ tooth-ache	to attend school or to
દાણા grain	be a boy at school

નિશાબે મુકવું to put to school	પાઠ a lesson, an exercise,
નીચે beneath, under	a task
—ની વાત માનવી to believe in	પાઠ કરવો to do an exercise
—ની વાત કરવી to talk about	પાઠ લેવો to hear a lesson
—ની વાત વાંચવી to read the story of	પાઠ સીખવો to prepare a lesson
નુકસાન mischief, injury	પાડવું to throw down
નોકર રાખવો to take into one's service	પાડું a young buffalo
—નો વિચાર કરવો to think of	પાપ કરવું to commit sin
	પાયો a foundation
પટેલ a farmer	પાર જવું to go to the other side of
પડવું મુકવું to leave, to let go, to drop	પાર થવો to be fordable
પડવું to fall, to be lying	પાર પાડવું to succeed
પડી છે has fallen	પાનખી a palanquin
પડી રહેવું to remain confined	પાવલી quarter of a rupee, a quarter-rupee, a four-anna piece
પડેલું lying	પાસે near, by, beside
પણ but, even	પાસેથી by
પર on, upon	પાળવું to keep, to rear, to feed
પરથી off	પાળેલું tame, domestic
પરમશ્વર God, the Lord	પિતૃદી બાઈ a cousin [in
પરીક્ષા લેવી to examine	પીરસેલીયાળી a dish with food
પલળવું to become wet	પૂછડી a tail
પહેલીને with	પૂછવું to make inquiries
પહેલાં first, previously, in the first place, at first	પૂરું completely, complete
પાછલો પહેર the afternoon	પેદા કરેલું પ્રાણી a creature
પાછું પહોંચાડવું to return	પેન a slate-pencil
પાટિયું a board	

પેઠું the, that one there	બનવું to become, to be
પેહું રહું there it is	made, to take place
પેલે પાર on the other side	બનાવવું to make
પેસા પેસવા to cost	બરણી a jar
પોતઘરે घर home	બરફી barfi
પોતે himself	બર્કે Burke
પોહું hollow	બહાર out
પોળ a street	બહુ (વિશેષણ) much
પ્રભુ the Lord	બહુ (ક્રિયાવિશેષણ) very
પ્રાણી an animal, a being	નહેરૂ deaf
	બળદ a bullock, an ox
પ્રજ્ઞ a duty	બળી જવું to be burnt
ફાંદ a complaint	બાંધવું to tie, to fasten, to
ફાડીજવું to be torn	bind, to build
ટૂટી (સાલી) to go through	બારીક minute
ફૂલ તોડવું, ચુડવું to pluck a	બિચારું poor
flower	બિચારો a poor man
ફોડવું to break	બીજગણિત algebra
	બીડ a meadow
બગાડ mischief	બૂચ a cork
બચાવવું to save from, to	બેઠાં બેઠાં sitting there
deliver from	બેઠી ગયો sat down
બચુ a young one	બેસવું to sit
બતક a duck, drake (નર)	
બંદર કરવું to touch the	ભટકવું to wander
place	ભણવું to learn, to study
બંદીખાનું a prison	બણી towards, in the
બધી બાત everything, all	direction of
	ભત્રીજો a nephew
બધે everywhere	બરવાડ a shepherd

ભાઈ સાહેબ Sir	મળવું to meet, to see, to
ભાગ થવા to consist of	fall in with
ભાગવું to break	માગવું to want, to wish, to
ભાતભાતના several sorts of	ask for
ભાર weight	માંદું પડવું to become ill
ભારે a bundle	માનવું to heed
ભૂંડું wicked	માફ કરવું to forgive, to
ભૂલ a fault	pardon
ભૂસાઈ જવું to be blotted out	માફક આવવું to agree with
ભિગા થવું to be assembled	માબાપ parents
બેસ a buffalo	મામો an. uncle
ભીંચ the ground, land	મારવું to beat
મગપૂળી a groundnut	મારવું (મારી નાખવું) to kill
મળનું fine	મારા કામનું of use to me
મડમ સાહેબ a lady, Mrs.—	મારાથી જેટલું થાય all I can
Madam, Ma'am	મારાથી જેમ થાય in any way
મંડળી a society	or in every way I can
મદદ કરવી to help	મારી ઇચ્છા થાયછે I wish
મથાળું the top	મારી ઉંમર નાની છે I am
મને ઊકલેછે I know, can read	young
મને થોડે આલેછે a little is	માથી an aunt
enough for me	માંહેથી from within
મને મન થાયછે I feel inclined	માંહે ડોકવું to drive in
to	માંહેલું of
મહારાણી a queen, an em-	મુશ્કેલ difficult
press	મૃત્યા પછી after death
મહિમા glory	મોઠો બરીને handful
મહેનત trouble	મૂલ્યવાન precious, valuable
મહેશ્વરનાની mercy, kindness	મેળો a fair
	મોખું dear, expensive

મોટું big, large	લઘુન્યાકરણ a smaller grammar
યંત્ર a machine	લાકડી a stick
યુક્તિ a design, a plan, a contrivance	લાય ખાતી to take a bribe
	લાચાર destitute
રચવું to compose, to write	લાત (નામ) a kick
રમતીઆખ playful	લાત મારતી to kick
રમાડવું to amuse	લાભ લેવા to profit by, to be benefited by
રસ્તામાં પડ્યું છે is lying on the road	લાલી red (noun)
રસ્તે along the road	લાવવું to bring
રહેવાસી an inhabitant	લીમડાનું ઝાડ a nimh-tree
રહેવું to live	લૂગડું cloth, dress, garment
રાખવું to keep	લેવું to buy
રાખીને kept and	લોટમાં ભિજ છે the flour is adulterated
રાજ્ય an empire	લોભી avaricious
રાજ્ય કરવું to reign	
રાજ્યાધિકારી a sovereign	વખત ગુમાવવો to waste time
રાત પડી જવાની ખીક fear of being benighted	[try
રાતે at night	વગરો the fields, the coun-
રીસ ચઢતી to become angry	વટમારું a traveller
રીસાખ peevish, cross	વડે with
રૂડાં વાનાં good things	વધારે more
રૂપાણું pretty	વરસાદનું about the rain
રૂપાં small hairs, down	વર્તણૂક a conduct
રોજ every day, daily	વહેવું મોડું sooner or later
રોજી a tomb	રાધ a tiger
રોવું to cry	વાંચતાં લખતાં to read and to write

વાડ a hedge	શરમાવડું to be ashamed
વાડી a garden	શિક્ષા કરવી to punish
વડો a yard, a court-yard, an enclosure	ચેરડી sugar-cane
વાત a fact, a thing, a cir- cumstance, a story	ઘોષ લાગવો to be invented, to be discovered
વાત કરવી to talk, to converse	સંખ્યા વધારે થવી to outnumber
વાત થવી to speak out	ભગી બેન a sister
વાંદે a monkey, an ape	બોભા ભાઈ a brother
વડ w ll	ચટ્ટી જવું to steal away
વાવડું to sow	સંપૂર્ણ perfect, complete
વાળું કરવું to take one's supper	વભા an assembly, a con- gregation
વિચાર કરવો to think, to reflect	સભાસદ a member
વિચારવું to consider	મરજાં such (animals) as
વિદ્યાર્થી a scholar, a pupil, a student	સરદાર a general
વિદ્વાન a learned man	સર્વવ્યાપક omnipresent
વિશાળ vast	પજામ કરવી to bow, to salute
વિવરણ a paraphrase	પવા one and a quarter
વિશિષ્ટનામ a proper name	પવારી કરવી to ride
વીંછી a scorpion	સહીસહામત safe
વગળે at a distance	માયું બોલવું to tell the truth
વેચાતું લેવું to buy, to pur- chase	માટું a bargain
વેડવું to endure	માટું કરવું to exchange
વેદો a joint	સાદે instead of, in exchange for
વૈદ્ય a doctor, a physician	સંભળવું to listen to
જોહારો a bohora, a pedlar	પમાન goods, baggage
	સામું જોવું to look at

સામિ opposite	સેકું, સેડો, સેકરો a century
સારી રીતે વાપરવું to make a good use of	સોંપવું to hand over
સાર્યક the sum	હજી yet
સાર્વભૌમ રાણી an empress	હથોડી a hammer
સાહેબ you—Sir, a gentle- man, Master	હદ a limit
સાહેબનો છોકરો a young Euro- pean gentleman, Master	હમણા just now, immedi- ately
સાહેબની છોડી a young European lady, Miss	હલકી પાખડી a cheap turban
સિપાઈ a soldier, a police- man	હથે must be, must have been, likely was
સીધું કરવું to straighten	હજ a plough
સુતાર carpenter	હા કહેતી to consent
સૂકાવવું to dry	હાલ at present, now
સૂક્ષ્મદર્શક ચંત્ર a microscope	હિમ્મત courage
સૂડી clippers	હિમ્મતનું કામ an undertaking requiring courage
સૂધી as far as	હીરકોરી દાતી a loin-cloth with a silk border
સુરતનો of Surat	હોડી a boat
સૃષ્ટિ creation	

